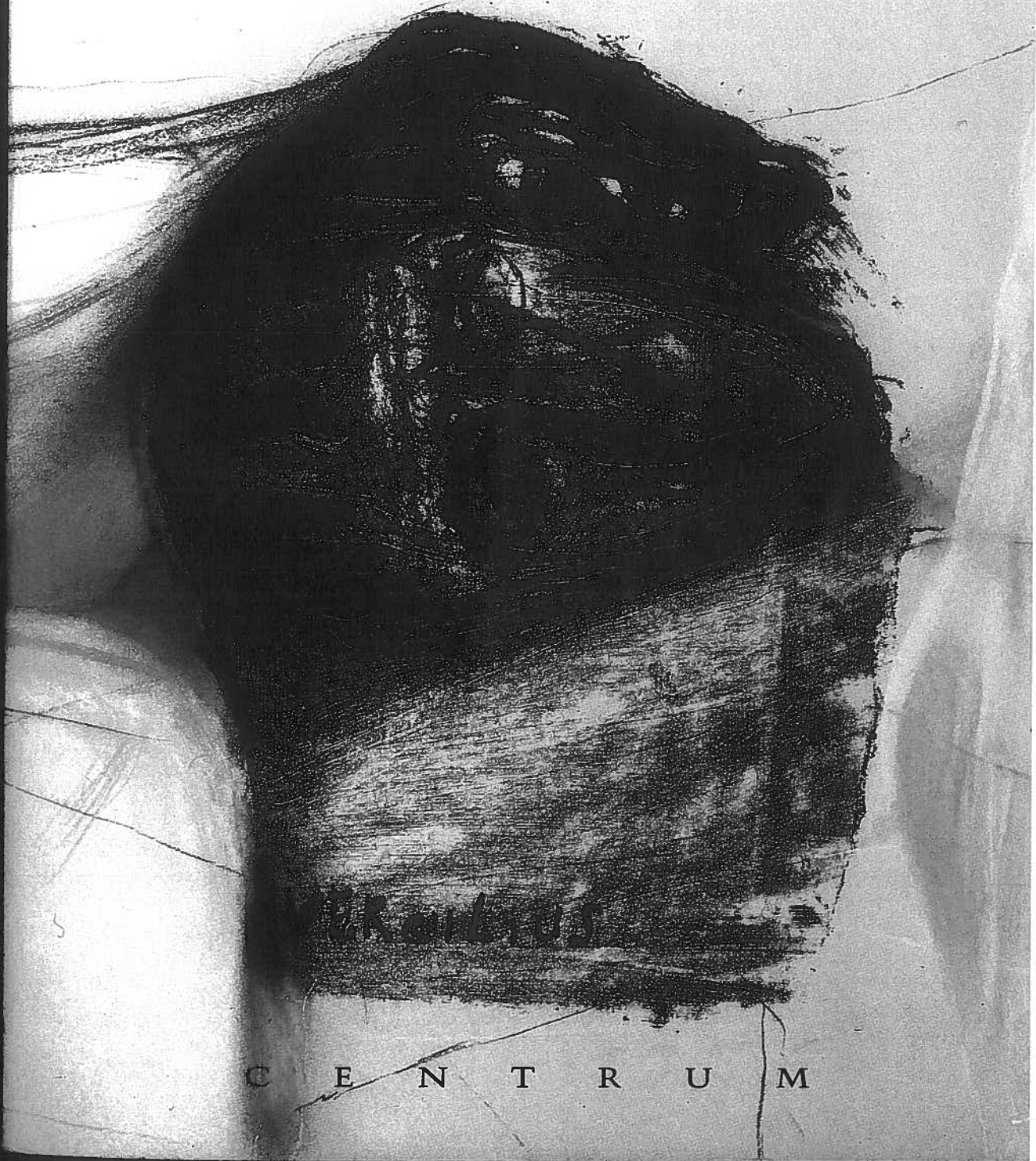

VERGILS AENEIDE

C E N T R U M

FJERDE SANG

Dronningen, truffet for længst i hjertet af lidenskabs lue,
nærer dens gift i sit blod og fortæres af snigende flamme,
kredser omkring hans mandige mod og hans herlige herkomst.
Alle hans ord, hvert træk i hans ansigt står prentet i hjertet,
og for dets uro formår hun ingen hvile at finde.

5

Morgenrøden brød frem og lod Phoebus' strålebundt feje
hen over jord og forjog den fugtige skygge fra hvælvet.
Oprevet talte hun da til sin kæreste søster således:

"Anna, du kære, jeg plages af sære, skræmmende drømme.
Hvem er vel denne fremmede mand der gæster vor bolig?
Hvor er hans pande dog åben, hvor stærkt hans mod og hans værge!
Ja, jeg tror – og jeg ved jeg har ret – han er søn af en guddom.
Frygt forråder et lavættet sind. Hvor voldsom en skæbne
har ikke ramt ham! Hvor blodig var ikke krigen han sang om!

10

Havde jeg ikke for al tid truffet den faste beslutning
aldrig igen at lade mig knytte og vi til en husbond,
siden den første jeg elsked, blev myrdet og lod mig alene –
dersom jeg ikke var fuld af lede ved tanken om bryllup:
han var den eneste mand for hvem jeg måske kunne falde!

15

Anna (jeg vedgår det jo!), siden stakkels Sychaeus, min husbond
faldt for min broders hånd og vor slægt blev besmittet af blodskyld,
har ingen anden bøjet mit sind og bevæget mit hjerte.
Nu kan jeg mærke et spor af fordums lidenskabs flamme.

20

Men måtte jorden åbne sit dyb og sluge mig i det,
eller et lyn fra den højestes hånd slå mig ned til de gustne

25

skygger, Erebus' mulm og Dødsrigets bundløse mørke,
før jeg forråder min blu og træder dens lov under fode!
Han, den første der tog mig til brud, tog min kærlighed med sig
fra dette liv. Den er hans, den skal han beholde i graven."

Således talte hun. Tårer brød frem og dryppede fra kinden.

30

Anna svarer: "O du, som jeg elsker mere end dagen,
skal du da ene forkomme af sorg din ungdom igennem,
aldrig få dejlige børn eller kende til kærligheds glæder?
Tror du at aske, en skygge i graven, kerer sig derom?"

35

Godt – du var syg om hjertet og brød dig om ingen der bejled
her eller førhen i Tyrus; du vragede Jarbas og alle
andre krigsherrer her i et Africa vant til triumfer.
Skal du nu også bestride det valg dit hjerte har truffet?

Tænker du slet ikke på blandt hvem du har grundet din nybygd?
Her er Gaetulernes byer, et folk umuligt at kue,
Numidiske horder til hest uden tøjler og farlige Syrter,
der den tørstige ørken og dér Barcaeernes vilde
horder. Og hvad med den krig som rejser sig mod os fra Tyrus,
din bror og hans trusler?

40

Jeg tror det er et vink fra himlen, tegn på at Juno
vil os det godt, at stormen har bragt os flåden fra Troja.
Tænk hvilken storhed du selv kan skænke din by ved et sådant
ægteskab! Tænk, kære søster, hvor herligt Punernes hæder
vil kunne stråle ifald den støttes af Teucrernes våben.

45

Bed du til himlen om lov, og når Gudernes magt er forsonet,
tag dig så helt af din gæst og sørg for han ønsker at blive,
medens vinterens storm og Orion raser på havet,
flåden endnu er itu og vejret ilde til søfart."

50

Med disse ord fik hun gløden i Didos hjerte i flamme,
skænkede den tvivlende håb og løsned undseelsens hæmsko.

55

De går til Gudernes bolig og søger ved altrene bistand,
vælger med omhu lydefri lam som ofre til Ceres,
lovens Gudinde, til Phoebus Apollo og fader Lyaeus,
og først og fremmest til Juno som ægteskabsbåndenes værner.

Den underdejlige Dido står selv med kalken i hånden 60
foran en snehvid kvie og væder dens hornede pande.
Guderne ser hende gå til de dampende altre og signe
dagen med ofre på ny; og når dyrenes bug bliver åbnet,
gransker hun åndeløs hvad deres skælvende indvolde varsler.

Ak, mennesker spår! Hvad nytter den dyreste bøn den besatte? 65
Hvad nytter templer? Thi hjertet fortæres imedens af tyste
brande, og sagtelig vokser det sår hun bærer i brystet.

Som en forrykt går Dido, forpint af sin lidenskabs hede,
rastløst om i sin by som en hind en hyrde har anskudt 70
under sin jagt med en pil fra det fjerne i skoven på Kreta;
at han har ramt det sorgløse dyr med den flyvende jernod,
aner han ikke. Men hun er på flugt tværs hen over Dictes
åse. Og pilen der blir hendes død, sidder plantet i flanken.

Snart tar hun rundt med Aeneas i byen og viser ham rige 75
Sidoniske skatte, de dele af staden hun har bygget færdig,
tager til orde, men glemmer med ét hvad det er hun vil sige;
snart vil hun gerne igen til aften se ham ved taffet,
kræver fortabt på ny at høre om Iliums sidste
stunder og hænger igen ved hans læbe imens han fortæller.

Når så gæsterne går, og månen fordunklet forsvinder 80
bag sine skyer, og stjernernes fald formaner til hvile,
vandrer hun sorgfuld alene omkring i de tomme gemakker,
kaster sig der hvor han lå, og ser ham, hører ham for sig,
trykker, fortabt i hans far, igen Ascanius til sig,
ømt, for at narre den lidenskab hun ikke tør vedgå. 85

Begyndt byggeri går i stå, der trænes ikke med hæren,

havnen forsømmes, den sikre enceinte blir ikke gjort færdig.
Alt ligger stille – forladt er de mægtige mures stilladser,
ørkesløs står den vældige kran og rækker mod skyen.

Da Jupiters hustru forstod hvad det var der plagede Dido,
at hun var færdig at ofre sit ry på forelskelses alter,
gik hun som himlens dronning således i rette med Venus:

“Dér har I sandelig hentet jer hæder og vundet jer herligt
bytte, du og din dreng – dén vældige magt vil man mindes!
Én stakkels kvinde er faldet for tvende Guders intrige!

Tror du da ikke jeg ved at du frygter den by jeg beskytter,
og at det høje Karthagos stad er en torn i dit øje.
Men hvor skal det ende, hvor vidt skal vi gå i denne vor fejde?

Lad os dog hellere skabe en evig fred og besegle
brylluppet mellem de to! Nu har du jo fået din vilje:
Dido har hjertet i brand og forelskelsesflammer i blodet.

Lad os så råde for folket i fællig og deles om magten
over det. Så skal jeg finde mig i hun må tjene en Phrygisk
mand og bringe sit Tyriske folk i din hånd som sin medgift.”

Venus var klar over Junos forstillelse og hendes skjulte
mål: at få flyttet Italiens magt til Libyens kyster.
Derfor svared hun: “Hvem ville være så tosset at afslå
sådan et tilbud og vælge at leve med dig som sin fjende?
Kunne blot planen du nævner, få lykke! Dog føler jeg uklar
uro for Skæbnens magt, om Jupiter virkelig ønsker
folket fra Tyrus og Trojas fordrevne forenet i én by,
at de skal knytte en pagt og blive til et og det samme.
Du som hans hustru har lov at lempe hans vilje med bønner.
Gå blot i gang – jeg er med!”

Da svarede dronningen Juno:
“*Det bliver min sag.* Nu skal jeg straks forklare hvorledes

målet kan nås. Jeg siger det kort, og du lytter efter.

Aeneas og sammen med ham den dybt forelskede Dido
tager på jagt i skoven, så såre morgendags Titan
oprinder og med sin glans lader verden stige af mørket.

Når klappernes kæder har travlt i skoven på bjergenes skrænter, 120
lader jeg sortnende regn og haglvejr piske fra oven
ned på dem alle, og himlen skal dirre i smældende torden.
Følget vil gribe til flugt og forsvinde i uvejrets mørke.

Og i den selv samme grotte skal Dido og hendes Trojaner 125
mødes. Jeg er der, og om jeg tør stole på du er villig,
blir hun hans hustru dér og for altid hørig og lydig.
Dér skal brylluppet stå."

Cytherea var føjelig rede,
smilende – over at kunne se tværs gennem Junos intrige.

Aurora steg op med gylden glans af Oceanus' bølge.
Ud gennem portene går der en udvalgt skare af svende, 130
luftige fangstnet, liner med fjer og glimtende jagtspyd,
hunde i snusende kobler, beredne Massylerkolonner.

I dronningens forgemak venter de Puniske fyrster på Dido;
prægtig med skaberak i purpur og guldbroderier
står hendes vælige ganger og bider så bidselet skummer. 135

Endelig skrider hun frem med hele sit følge omkring sig,
klædt i Sidonisk kappe med farvestrålende borter.
Gyldent er hendes kogger, af guld diademet om håret,
pureste guld er spændet der samler purpurets folder.

Også det Phrygiske følge red frem og muntert iblandt dem 140
Julus; så kommer Aeneas, den prægtigste mand af dem alle,
slutter sig til og forener sin skare med dronningens selskab.

Som når Apollo om våren forlader sin brusende Xanthus,
rejser fra Lykiens land for at se sit mødrene Delos
og fører dansene op på ny, mens Kreter, Dryoper
og Agathyrser i klare kulører summer om altret;
selv går han frem over Cynthus' ås med sin flagrende hårpragt
tøjlet af forårets løv i guldbunden krans; på hans skulder
klinger hans kogger: med sådan en styrke trådte Aeneas
frem, og så stor var den glans der gik ud fra hans herlige ansigt.

145

150

Da man kom op i det høje, i bjergenes vejløse vidder,
kastede gemser sig ud på flugt fra klippernes toppe
ned over åsen. På andre hold sprang skarer af hjorte,
hen over åbne plateauer; omkring deres sluttede flokke
ruller der skyer af støv imens de flygter fra bjerget.

155

I slugternes dyb er drengen Ascanius glad for sin raske
hest og rider forbi snart disse, snart hine, og higer
efter i stedet for hare og hjort at møde et rigtigt
frådende vildsvin eller en gyldengrå løve fra bjerget.

Brat begyndte en dump og rumlende torden at rulle
hen under himlen, og efter den fulgte der byger med haglslag;
både det Tyriske følge, Trojanernes svende og Venus'
Dardanusætling blev bange og søgte til skur eller lade
på må og på få over marken. Fra bjerget fossed der bække.

160

Dronningen Dido og prinsen fra Troja mødes i samme
grotte. Så giver Jorden og ægteskabets Gudinde,
Juno, signal. Det glimter af lyn i det hvælv der bevidner
pagten, og oppe fra toppen af bjerget lød Nymfernes hujen.

165

Det var den dag der blev døds, den dag der blev ulykkes kilde.
Uden nu længer at ænse sit gode navn og sit rygte
tænker Dido sig mere end blot en hemmelig elskov:
'ægteskab' vil hun det er, og besmykker sin brøde med ordet.

170

Straks er Rygtet på færde i alle Libyens byer,

Rygtet, det hurtigste onde af alle der gives i verden;
rørig og rask får hun kraft jo længere vej hun skal løbe,
starter forknytt i det små, men rejser sig hurtigt i vejret,
stamper med foden på jorden og gemmer sit hoved i skyen.

175

Hende bar Jorden sidst til verden i moderlig vrede –
siger man – mod himmelens Guder som Coeus' og Briareus' søster
hurtig til bens og rap på hastigt svirrende vinge,
gruopvækkende vældig, et monster der (sært som det lyder!)
under hver fjer på sin krop har et vågent spejdende øje,
hviskende tunge og talende mund og strittende øre.

180

Hun flyver i mørke ved nat mellem himmel og jord så det suser,
uden at lukke sit øje til blidelig slummer; i dagslys
siddet hun vagt på toppen af husets tag eller tårnets
tinde og holder storbyens folk i rystende rædsel,
lige så fuld af løgn og bedrag som forkynder af sandhed.

185

Hun opfyldte folk og nationer med sladder i rige detaljer,
lystigt forkyndte hun sket eller usket mellem hinanden:
at der var kommet en vis Aeneas, Trojaner af herkomst,
som den dejlige Dido fandt værd at give sig hen til;
at de nu kælede vinteren lang i uhæmmet vellyst,
glemte rigernes tarv som bytte for deres drifter.

190

Alt dette spreder den lede Gudinde i allemands munde.
Allerførst lægger hun vejen omkring til kong Jarbas og tænder
bål og brand i hans sjæl med sin snak og turrer hans harme.

195

Jarbas var Hammons søn med en voldført Garamasnymfe.
Hundrede templer havde han rejst til Juppiters ære
rundt i sit rige, og hundrede andre med årvågen flamme,
Guders evige vagt; og offerdyrs blod gjorde jorden
om dem fed, og på alle portaler hang blomstrende krans.

200

Sjælsafsindig og hidset af Rygtets forbitrende tale
skal han ved altrets fod for Gudernes blik have løftet

hånden til mangel en bøn og anråbt Juppiter sådan:

205

“Juppiter, almagts Gud! Ved fester på spraglede tæpper
frembærer Maurerne nu Lenaeiske ofringer til dig!
Ser du da ikke det her! Er det helt omsonst når vi skælver
for dine lyn? Er den blind, den ild der skræmmer i skyen,
er dine dundrende brag blot tomt og meningsløst bulder?

210

Kvinden, der på sin flugt for betaling byggede en flække
her i mit land, og som jeg gav klitter at pløje på vilkår
jeg har bestemt, har besluttet at vrage mig som sin husbond
for at ta denne Aeneas til herre og mester på tronen!

Nu skal denne prins Paris med svanse omkring sig og Phrygisk
kyse om pomadiseret frisure fornøjet beholde
hvad han har røvet, mens jeg bliver ved med at komme med gaver
til dine templer og hylder din magt i hele dens hulhed!”

215

Således bad han med hånden på altret, og i sin almagt
hørte Juppiter bønnen; han så mod slottet og parret
der havde glemt deres pligt til at værne om deres ære.

220

Han kaldte Mercurius til sig og gav ham følgende pålæg:
“Kald nu, min søn, på vinden fra vest, og brug dine vinger!
Tal til den Dardanusdrot der nu bier i Tyrus’ Karthago
uden at agte den by som Skæbnen har budt ham at grunde!

225

Bring ham med vindens hast mine ord: Det var ikke en sådan
helt hans dejlige mor har forjættet os, og ikke derfor
hun to gange reddet ham fri fra Grækernes morderske våben!

Nej, han var kaldt til at styre Italiens magtfulde krigsgny,
lade den høje slægt som stammer tilbage fra Teucus,
vorde mangfoldig og bringe alverden ind under love.

230

Dersom han ikke kan vækkes til dåd af sådan en hæder,
og ikke selv for sin egen berømmelse magter besværet,

under han da ikke Julus, sin søn, de Romerske borge?

Hvad er han ved? Hvad nøler han for i fjendeland uden
tanke på sin Ausoniske æt og Laviniums jorder?
Kort og godt: han skal sejle! Thi sådan er Juppiters ordre!"

235

Disse var ordene. Sønnen gør klar til at lyde sin store
faders ordre og spænder de gyldne sandaler med vinger
om sine fødder; de bærer ham oppe i luften, hvad enten
det går over hav eller går over land i stormvindens favntag.

240

Så tar han sin stav; med den kan han kalde dødningeblege
skygger fra Orcus og sjæle fra livet til Tartarus' tugthus,
give og fratage søvn og opspærre øjet i dødsstund.

Med den jager han vinden og kløver de oprørte skyer.
Snart får han Atlas' tinde og skyhøje flanker i sigte,
tålsomme Atlas, der med sin isse er himmelens støtte.
Hans hoved, fyrrebegroet, er kranset af sortnende skyer,
piskes bestandig af storme og byger, på skuldrene ligger
driver af sne, og der styrter sig floder fra oldingens hage;
dér, i hans strittende skæg, hænger frosne bække i tappe.

245

250

Her standsed Cylleneren først på ligeligt svævende vinge,
for så herfra at slå ned i et pludseligt dyk imod havet:
ligesom ternen der rundt om kysternes næs og de rige
fiskeskær stryger tæt hen over bølgenes toppe,
netop sådan så det ud da Atlas' Cylleniske ætling
svævede ned mellem himmel og jord og skar gennem vinden
på vej fra sin moders far til Libyens sandede kyster.

255

Men da han satte sin vingefod ned blandt Berberbarakker,
så han Aeneas i færd med at opføre mure og nye
huse. Han havde et sværd besat med stene af jaspis,
over sin skulder en kappe, et væld af purpur fra Tyrus –
gaver som dronningen, Dido den Rige, havde beordret
lavet, med egenhændig baldyring af guldets i tøj.

260

Da fór han løs: "Nu bygger du dér på det høje Karthago,
rejser som føjelig mand en nydelig by til din kone!
Har du aldeles forglemt at du selv er kaldet til konge?

265

Selveste Gudernes drot, på hvis bud både lande og himmel
drejer, har sendt mig herved fra Olympens strålende vidder,
med en besked at bringe dig gennem de hastige vinde:

270

Hvad er du ved? Hvad nøler du her i Libyens land for?
Dersom du ikke kan vækkes til dåd af hæder og storhed,
tænk så dog på din søn, på den arv som Julius har ret til –
ham som Skæbnen forjætter Italiens trone og Romas
lande."

272

274

275

Sådanne ord kom over Cyllenerens læbe.
Så brød han af og forlod Aeneas' menneskeøje,
svandt for hans blik og vejredes bort i florlette vindpust.

Vidskræmt misted Aeneas ved synet tanke og tale,
gøs med strittende hår, og hans stemme stak i hans strube.
Ramt som af lynet af denne bestemte befaling fra himlen
brændte han efter at fly og forlade de liflige lande.

280

Ak! Men hvad nu? Hvordan få det sagt til den elskovsberuste
dronning? Hvorledes få mod? Hvordan bringe sagen på bane?
Rastløst flakker hans tanke så hid og så did, til den ene
side og til den anden, og prøver samtlige veje.
Tvivlrådig fandt han til sidst det bedst at gøre således:

285

Sergestus og Mnestheus kalder han til sig og helten Serestus;
flåden skal tyst gøres rede, besætningen samles ved stranden,
grej gøres klart, men grunden til hele denne forandring
dækkes; så skal han selv, da Dido, hans kære, jo intet
aner og ikke kan tro at så dyb en lykke kan briste,
prøve at finde ord og den blideste stund til at sige
alt og den hensigtsmæssigste form. De adlyder alle
hurtigt og villigt hans ord og udfører hvad han befaler.

290

295

Men dronningen mærkede straks (hvem narrer en elskende kvinde?)
at hun blev svigtet. I angst for sin lykke aned hun uråd.

Atter var Rygtet parat og pustede til hendes uro:
Nu blev flåden gjort klar, der forestod sikkert en langfart.

Sjælsafmægtig raser hun vildt i sin flammende vrede
om i den hele stad – som Maenaden til hellige cymblers
klang, når hun drives af råbet på Bacchus til andetårsfesten
og der går dragende skrig fra den dunkle nat på Cithaeron.

300

Til sidst blir hun drevet til selv at gå til Aeneas og sige:
"Mente du, troløse, at du endda kunne skjule et sådant
forræderi og uden et ord forlade mit rige?
Hverken vor kærligheds pagt eller hånden vi rakte hinanden
eller din Didos grusomme død får dig nu til at blive!

305

Nej, du gør flåden parat, skønt vinteren hærger på havet,
kan ikke snart nok sejle i nordenstormenes pisen,
hjerteløse! Thi om det så ikke var fremmede lande,
ukendte hjem du søgte, men Troja, i hele sin fordums
herlighed – ville selv Troja da drage dig ud over havet?

310

Er det fra mig du vil bort? Ved min gråd og hånden du gav mig
– siden jeg ikke har ladet mig selv have andet tilbage –
ved vores samliv og ved det bånd vi var ved at knytte,
ber jeg dig, hvis jeg har været dig god og skænket dig nogen
glæde, at have ynke for mit hus der synker i støvet,
og – om det endnu kan nytte at bede – at ændre din hensigt.

315

For dig har jeg gjort mig forhadet hos Libyens folk, Beduiners
sheiker, ja Punerne selv. For dig har jeg ofret min blusel –
alt hvad der skabte mig vej til en plads på berømmelsens himmel.

320

Hvem vil du overlade mig til for at dø og forkomme,
fremmede? – hvad kan jeg kalde dig mer? Ikke længere husbond!

Hvad venter jeg på? At min bror, Pygmalion, kommer og knuser byen eller at Jarbas, Gaetuleren, tar mig til fange?

325

Om jeg blot ventede et barn af din lænd her før end du flygter, kunne se frem til en lille Aeneas der leged i salen, og i hvis spæde træk jeg dog kunne genkende dine, da var mit liv ikke blot en øde mark af ruiner."

330

Hun tav. Han mødte, som Juppiter bød, hendes blikke med rolig fasthed og tvang sig til at fortrænge den smerte han følte.

Endelig siger han kort: "Hvad end du, dronning, kan nævne, nægter jeg aldrig at det er dig der har krav på min hele tak, og mindes Elissa med ømhed vil jeg så længe jeg kender mig selv, så længe mit hjerte banker i brystet.

335

Blot disse ord for min sag. Jeg har ikke prøvet at liste bort, tro kun ikke det, som en tyv, men ej heller har jeg budt dig brylluppets lys eller stilet mod sådan et forbund.

Havde min skæbne forundt mig at vælge mit liv som jeg ville selv og læge mit hjertes bekymringer efter mit ønske, da var jeg hjemme i Troja og værnede om resten af alle dem jeg har kær, da stod kong Priamus' højenslot endnu, da var ved *min* hånd Pergama rejst igen for de slagne.

340

Nu har Grynéons Apollo beordret mig ud til Italiens store land, og orakler fra Lykien sagde: Italien.

345

Der er mit hjerte, mit land. Om du, en Fønikerinde, hænger ved borgen Karthago og byen på Libyens strande, kan du da misunde os Trojanere at fæste bolig hist i Ausoniens land? Også vi har retten til landnam.

350

Når natten indhyller jorden i diset skygge og stjerner stiger på himmelen, står min fader Anchises i drømme for mig i uro og skræmmer mig med sit truende genfærd.

Også Ascanius ser jeg, min søn, som jeg ikke gør ret mod,
når jeg forholder ham riget i vesten som er ham forjættet.

355

Nu har da Juppiter selv (så sandt vi begge to lever!)
sendt mig Gudernes bud gennem luften med sine ordrer.
For mine øjne så jeg ham her i det klareste dagslys
komme hertil, og hans ord har jeg hørt i dette mit øre.

Plag ikke mere dig selv og pin ikke mig med din klage!
Bort til Italien skal jeg – jeg kan ikke andet.”

360

Under disse hans ord betragtede hun ham fra siden
og lod sit målløse blik gå op og ned ad hans hele
skikkelse, før hun til sidst i forbitrelse talte således:

“Venus er ikke din mor, og Dardanus ikke din forfar,
troløse! Dig har granitten på Caucasus’ iskolde tinde
født, og Hyrcaniens tiger har lagt dig til sine patter!

365

Hvorfor belyve mig selv? Har jeg værre end dette i vente?
Kom der et suk ved min gråd? Og nedslog han sine blikke?
Var der en tåre, en trøst til den som elsker ham? Intet!
Hvad skal jeg mene var værst! Nej, *dette* kan Juno umuligt
billige mer, eller Juppiter se på med venlige øjne.
Troskab er hjemløs nu. En skibbruden mand, en elendig
flygtning samled jeg op og gav tåbeligt plads ved min trone.

370

Flåden fik han igen fra forlis, sine fæller fra fare –
Ak, hvor jeg brænder af hævn! – Og så er det Phoebus’ orakler,
så er der Lykiske lodder, og så kommer pludselig Guders
bud med en grusom besked gennem luften fra Gudernes herre!

375

Og sligt skulle Guder bekymre sig om og la sig forstyrre
i deres salighed af! Rejs blot og behold dine løgne!
Sejl ad Italien til og find dig et land over havet.

380

Dog vil jeg tro, hvis end der er retfærds Guder foroven,

at du vil få din straf på et skær derude og tit nok
råbe på Dido. Jeg kommer – med sorte fakler i hånden!

Og når den isnende død har skilt min sjæl fra mit legem,
er jeg dig allesteds nær med min skygge. Lid straffen, din slubbert!
Om den skal et rygte nok nå mig engang i dødningsers rige!”

385

Med disse ord brød hun af og flyed for dagen af hjertens
lede bort fra hans blik og lod ham alene tilbage
midt i hans frygt og tvivl, med alt hvad han ønskede at sige,
usagt. Ternerne greb den afmægtige dronning og bragte
hende til ro på sin seng i det marmorprydede kammer.

390

Aeneas den Pligttro måtte, hvor heftigt han ønskede at lindre
Didos smerte med trøstende ord og aflede sorgen,
sukkende dybt og rystet i hjertet af kærligheds kummer
følge Gudernes bud: han gik atter til flåden ved stranden.

395

Ivrigt tog Teucrerne fat langs stranden og haled de høje
skibe i søen. Kalfatret og tjæret red flåden på bølgen.
Fra skovene henter de rafter med kviste til årer og friske
kævlere. Stærkt skal det gå.

400

Der kunne man se dem strømme fra hele byen til stranden:
som når myrer går løs på en vældig bunke af hvede,
sorte kolonner går hen over marken og hjemfører byttet
gennem græsset til tuen med tanke på vinterens komme;
på deres snævre spor har nogle travlt med at bække
mægtige kerner på nakken, mens andre slutter geledet
og skynder på; og stien er fuld af sydende iver.

405

Hvor smerteligt var da ikke et sådant syn for Elissa,
hvor sukkede hun ikke forpint ved oppe fra slottets terrasse
at måtte se hvor det sydede af flid på stranden, hvor hele
bugten fyldtes af sejl og besætningers ildnende opsang.

410

Amor, hvor dybt kan du ikke fornede et menneskehjerte,

prøver at vælte den om; det suser i grenene, blade
fyger i driver på jorden, og stammen svajer og knager;
men den står fast på sit bjerg, og så højt den rager med kronen
op imod himlen, så langt går roden mod Tartarus' dybder:
således stødes Aeneas snart hid, snart did, af de mange
ord og fornemmer i hele sit hjerte fortvivlelsens vælde.
Dog, hans beslutning står fast, og tårerne triller forgæves.

445

Skræmt af sin skæbne ønsker den ulyksalige Dido
ene sin død og er led ved at se på himmelens kuppel.
Endnu mer vis i sit forsæt om at forlade sin livsdag
blev hun ved synet af ofret hun bragte på røgelsesaltret:
vievandet begyndte – en gru blot at nævne! – at sortne,
vinen hun ofred, forvandlede til en æklende levring.
Om synet fortalte hun ikke en sjæl, selv ikke sin søster.

450

455

Desuden var der i slottet et marmortempel til ære
for hendes fordums mand. Hun viste det synderlig hæder.
Prydet var det med bånd af uld og med blomstrende krans.

Fra det fornam hun at høre sin husbonds stemme og kalden,
når der var dunkel nat over by og land, og en ensom
ugle på toppen af gavlen bestandig beklaged sin mage
og drog sin hulken ud i en dødsbebudende tuden.

460

Desuden gøs hun ved mangt et grufuldt varsel fra forne
tidens profeter, og i sine drømme plages hun vidskræmt
af en ufølsom Aeneas; bestandig lades hun ene,
og må forladt af sit følge begi sig på endeløs vandring
for at forsøge at finde sit folk i ørkenens tomhed –
ligesom Pentheus på scenen forrykt ser Furieskarer,
tvende sole på himlen og Theben fordoblet for øjet,
og som Atriden Orestes kan se sin myrdede moders
ånd der jager ham væbnet med fakler og kulsorte slanger,
mens Eumeniderne grumt har sat sig på udgangens tærskel.

465

470

Knust af sin kval, besat af Furier har hun besluttet

slubbet! Igen må hun prøve med tårer, forsøge med bønner,
lade sin vrede forgå og bøje sig ned for sin elskov,
gøre et sidste forsøg før døden hun ved hun skal lide:

415

"Anna, ser du hvor travlt der er dernede ved stranden!
Alle har samlet sig dér, nu kalder sejlet på vinden,
og agterkastellet bekranses med blomster af muntre matroser.

Siden jeg har kunnet forudse al min knugende smerte,
kan jeg vel bære den også. Men gør mig arme den ene
tjeneste, Anna. Thi du har endnu den troløses tillid,
dig vil han endnu betroe hvad han skjuler i hjertet. Alene
du kan finde den mildeste stund til at få ham i tale.

420

Gå da, min søster, og tal til min stolte erobrere og – fjende:
Jeg har ikke i Aulis med Grækerne svoret at hærge
Troernes folk og ikke sendt flåde til Iliums strande;
ej heller har jeg forstyrret Anchises' aske i graven.
Hvorfor da hårdnakket nægte at lytte til mine bønner?
Hvortil den hast? Lad ham gi sin stakkels elskede denne
gave til afsked: vente på farefri flugt og på medbør.

425

430

Jeg beder ham ikke om pagten som før (den sveg han jo) eller
om at forsage Latiums pryd og forskertse sin trone –
blot om en stakket stund og ro og rum til min smerte,
indtil min skæbne får lært mig at tabe og lide og tåle.

Det er det sidste jeg beder ham om (ja, ynk du din søster!).
For det skal jeg lønne ham rigt – med min død som kronen på lønnen."

435

Således bad hun, og således bad under grædende tåre
søsteren atter og atter. Men han bevæges af ingen
grædende tåre og bøn og vil ikke længere lytte.
Skæbnen er mod det, en Gud har stængt hans forsonlige øre.

440

Og som den kraftfulde eg med sin årrige stamme kan modstå
Alpeorkanerne, når de om kap med skiftende stormstød

at hun vil dø, og beråder sig kun på tiden og måden.
Altså siger hun nu til sin sorgfulde søster, imedens
hun skjuler sin plan ved at lade et håb forklare sin pande:

475

“Nu har jeg fundet en vej (lykønsk nu din søster!), som enten
gir mig hans elskov igen eller frir mig for elskoven til ham.

Ved bredden af oceanet, hvor solen synker i bølgen,
er Aethiopernes yderste land, hvor den vældige Atlas
på sine skuldre drejer den stjernebesåede himmel.

480

Derfra er kommet, har man fortalt, en Massylerpræstinde,
vogter af Hesperusdøtrenes lund, just hende der fyldte
dragens skål og beskytted de hellige grene på træet
med stænk af flydende honning og slummerbringende birkes.

485

Hun kan med magiske sange forløse hvert sind som hun ønsker,
eller forgøre hvert sind med alle forelskelseskvaler,
standse flodernes løb eller tvinge planeterne baglæns
og kalde døde af grav: du vil mærke jorddybet brøle
under din fod og se elme gå ned ad bjergenes sider.

490

Jeg tager himlen til vidne og dig, allerkæreste søster,
på at det kun er af nød jeg benytter magien som våben.

Du skal nu hemmeligt bygge et bål i den inderste slotsgård
og på dets top skal du lægge det våben den troløse hængte
op på min væg, og de klæder han gik i, og ægteskabssengen
hvor jeg forgik. Nu frydes jeg ved at få slettet ethvert spor
efter den mensvorne mand. Og sådan befaler præstinden.”

495

Hermed tav hun og blev i det samme så bleg som et lagen.
Anna forstod dog ikke, at søsteren bag ved sit offer
skjulte sin død; hun begreb ikke sådan et afsind og frygted
ikke værre i vente end efter Sychaeus's bortgang.
Hun gør da hvad hun blir bedt om.

500

Men dronningen gik til det bål der var rejst i det fri i paladsets
gård: en dyng af fyr og egetræsbrænde, og om den 505
hængte hun bånd og kranse med løv af begravelsesbuksbom.
Ovenpå lægger hun tøjet han gik i, og sværdet han glemte,
og hans portræt på sengen. Hun ved hvad fremtiden bringer.

Altre står der omkring. Med udslagne lokker besværger
Massylerpræstinden med rungende røst tre hundrede Guder, 510
Erebus, Chaos, Dianas og Hecates trehovedmagter.

Hun stænker med vand der er viet som værende Dødsrigevældets,
opleder hårede urter med sorte safter af giftmælk,
høstet en fuldmånenat med det hule skær af en malmsegl,
elskovsmidlet som føllet ved fødslen bærer på panden, 515
snappet for mulen af hoppen.

Selv står Dido ved altret med korn i tvættede hænder,
med én fod uden sandal og med bæltet løsnet og tager
himlens Guder og stjerner, der råder for Skæbnen, til vidne
før sin død. Og hun ber til den ukendte Gud, der med retfærd, 520
uden at glemme, vil se til den der svigtes i elskov.

Natten var kommet, og ud over jorden fik mødige kroppe
blidelig søvn; der var tyst i skoven, og brændingens bølge
hviled, mens stjernerne stille gled hen over himmelens bue,
medens hver mark lå tavs, mens dyr og brogede fugle, 525
både hvor søen strækker sig blankt og kratskovens tjørne
breder sig, alle sov dybt i nattens rolige stilhed. 527

Men ikke den sjæleforpinte Elissa, der aldrig får hvilens
fred i sit hjerte og nattens forsonende ro i sit øje. 529
Savnet fordobler sig selv, og atter raser begæret 530
uhæmmet vildt og brydes i brusende brænding med harmen.

Rundt og rundt forfulgte hun stedse de selv samme tanker:
"Hvad nu med mig! Skal jeg lade mig spotte og be mine gamle
bejlere ta mig og tigge nomader om ægteskabsløfte? 535

Dem jeg så mangan en gang har forsmået at tage til husbond!

Skal jeg da følge med flåden fra Troja og adlyde alle
Teucrernes ordrer? Javist, det vil glæde de folk jeg har hjulpet!
Hjælp i nøden skal nok blive husket og lønnet derefter!
Hvad blev da af mig? En flygtning alene blandt hujende søfolk!

539

543

Om jeg så ville, tog man en kvinde om bord som den stolte
flåde så ugerne ser? Har jeg ikke i ulykken endnu
helt ud fattet Laomedons folks svigagtige væsen?

540

Trænge mig på, med hele mit folk i fylker omkring mig,
og jage dem som jeg netop har revet af rode fra Sidon,
ud på havet igen som bytte for vindenes vildskab?

544

545

Hellere dø som fortjent og afvende smerten med sværdet!

Dig var det, søster, der rørt af min gråd var først til at be mig
følge min lidenskabs bud og prisgive mig til min fjende!
Jeg måtte ikke få lov til at leve som enke og skyldfri
som en vild fugl på marken og undvige al denne smerte.
Nu har jeg sveget den tro jeg loved Sychaeus's aske."

550

Det var de kvalfulde tanker hvormed hun pinte sit hjerte.

Aeneas slumred imedens på agterkastellet af skibet,
fast besluttet på færdens med alting ordnet behørigt.

555

Da viste sig for ham i drømme det samme syn af en guddom;
det var Mercur; det hørtes på røsten og kendtes på glansen,
sås på hans gyldne hår og hele hans ynglingeskønhed;
Atter talte han til ham og gav ham denne formaning:

"Søn af Gudinde, hvor kan du dog sove i sådanne stunder?
Ser du da ikke, du dåre, de farer der truer omkring dig,
hører du ikke den gunstige brise der suser i riggen?
Dido tumler med tanker om svig og uhæmmet udåd,

560

besluttet på døden, og syder af brusende harme i brystet.

Flygt så hurtigt du kan, mens flugt overhovedet er mulig! 565
Snart vil havet begynde at skumme for hævnende skibes
bål og brande og landet at glimte af fjendtlige bavner,
dersom du bliver på kysten og lader dig se af Aurora.
Op da, af sted! Der er intet der skifter så lunefuldt hurtigt
som kvinders sind." Med de ord forsvandt han i mørket af natten. 570

Nu rev Aeneas sig straks, i skræk over synet i mulmet,
løs af sin søvn og fik purret det hele fortumlede mandskab:
"Vågn, kammerater, og find i en fart jeres pladser på toften!
Se at få sejlene sat! En guddom sendt fra det høje
viste sig for mig igen og bød os at flygte og kappe 575
fortøjningens snoede trosse.

Vi følger dig, hellige guddom,
hvem du end er, og lyder igen med fryd din befaling.
Vær du os mild, stå os bi og lad gunstige stjerner på himlen
lyse på vores færd!" Han tav, drog sværdet af skeden
og slog dets lynende æg gennem tovet der holdt dem til stranden. 580

Hans iver fænger hos alle. De river i det og slider;
snart er kysten forladt og havet dækket af flåden,
årerne pisker vandet til skum og fejer tilbage.

Aurora var ved at sprede en ny dags lys over verden,
som hun stod op og forlod sin safranseng hos Tithonus. 585
Dronningen så fra sin post i tårnet ved morgenens frembrud
flåden for bugnende sejl glide ud over havet og vidste
stranden var tom og havnen forladt af alle matroser.

Tre gange slog hun sig hårdt for sit dejlige bryst og lod hånden
flænge sit blonde hår og skreg: "Ved Gud, skal en sådan 590
tilløber blot kunne rejse sin vej og forhåne mit rige?
Frem da med våben! Forfølg dem, enhver fra hele Karthago!
Se at få flåden fra lejet! Af sted! Sørg hurtigt for brande!

Hent våbnene i arsenalet! Sejl ud med piskende årer! –

Hvad skal jeg sige? Hvor er jeg dog henne? Hvad er det for afsind?
Stakkels Dido, først nu har du ondt af troløsheds veje!
Hvad, da du bød ham en trone? –

595

Der ser man hans hånd og hans hæder!
Ham vil man hævde har bragt Penaterne med sig fra Troja!
Ham skal man mene har båret sin gamle fader på ryggen!

Stod det mig mon ikke frit at få og partere ham, sprede
liget i havet? At lade hans mænd og hans søn massakrere?
Eller servere hans egen Ascanius for ham ved taflet?

600

Jeg kunne ha tabt den krig. Vist så. Hvem skulle jeg frygte,
klar til at dø? Jeg skulle ha tændt hans telte med brande,
fyldt hans tofter med ild, dræbt fader og søn og det hele
slæng af hans folk før jeg selv fandt døden på bunken af faldne!

605

Sol, hvis flammer belyser hvad end der virkes i verden,
Juno, som sendte mig denne min sorg og ved hvad jeg lider,
Hecate hilset med hyl i natten hvor gaderne krydses,
Hævnens dæmoner og Guder der ser den døende Dido,
hør mine ord og vis den magt min ulykke fordrer,
lyt til denne min bøn.

610

Skal det lykkes ham jeg forbander,
at nå i havn og finde sit land – hvis *det* er fornødent,
fordret af Juppiters skæbne og sat som uflyttelig målpæl:
da skal han først være trængt i krig af dristige fjender,
flygtig fra riget og revet fra Julius' favn for at trygle
andre om hjælp. Lad ham se sine folk, ydmygende slået,
ligge som lig. Lad ham slutte en hård pagt uden at nyde
fryd ved sin trone og uden at glædes ved lykke i livet,
dø før tiden og rådne i sandet uden en gravfærd.
Det er min bøn, med det ord forlader blodet mit hjerte.

615

620

Siden skal du, mit Tyriske folk, forfølge og evigt
hade hele hans æt. Den trøst skal I bringe min aske.
Aldrig må venskab, pagt eller fred forbinde de to folk.

Rejs dig engang fra min grav, en ukendt hævner, og hjem søg
Dardanusslægtens bønder med stål og hærgende brande,
snart eller sent, så såre vort rige får styrke til slaget.
Kyst imod kyst og hav imod hav er min bøn og besværgning,
sværd imod sværd. Og strid for dem selv og senere slægter.”

625

Således var hendes ord. I sin tanke prøver hun alting
for snarest at finde en vej til at slippe for lyset hun hader.

630

Kort befaler hun Barce, Sychaeus' bedagede amme –
thi hendes egen var aske og støv i fædrenes hjemland:

“Kæreste amme, gå hen og kald på Anna, min søster!
Sig at hun hurtigt skal stænke sin krop med vand fra en kilde
og tage fårene med, de påbudte sonende ofre.
Dette skal hun. Tag selv de hellige bånd om dit hoved!
Ofret til Styx's drot, til hvilket alt nu er rede,
vil jeg da bringe og gøre en ende på hele min kummer:
nu vil jeg lade Dardanerens bål blive flammernes bytte.”

635

640

Således bød hun, og ammen fik travlt i sin kællingeiver.

Dido, sitrende grum i sit selvødelæggende forsæt,
styrtet med blod i sit blik og skjolder på skælvende kinder,
gusten og bleg ved døden hun søgte, ind i paladset
over tærsklen til gården, og som en afsindig besteg hun
stabelens øverste top og drog Dardanerens værge –
gaven hun selv havde ønsket engang, men ikke til dét brug.

645

Men da hun dér så dragten fra Troja og sengen hun kendte,
tøved hun dog for tåre og minde, før hun sank sammen
på lejet og talte de ord som blev hendes sidste i livet:

650

"I dejlige klæder, så længe min skæbne og Guderne ville,
tag imod dette mit liv, forløs mig af denne min kvide!
Levet har jeg og bragt det så vidt som min lykke bestemte.
Stort er det billede af mig der nu går til skyggernes rige.
Skøn er byen jeg skabte. Jeg så selv murene om den, 655
hævned min myrdede mand og straffed min bror for hans ondskab:
lykkelig, mere end lykkelig, ja! – om blot aldrig en flåde
ført af Dardaniske mænd var nået til vore strande.

Jeg dør og fik ikke hævn!" – hun skjulte sit ansigt på sengen –
"Men lad mig dø! Selv da gør det godt at vorde en skygge. 660
Thi dette bål skal han se fra sit skib, den grumme Dardaner!
Lad ham få *min* død med som ulykkesvarsel på rejsen."

Hun havde talt ud, og følget kom til og så hende synke
sammen om sværdet og så dets klinge skumme af blodet
og hendes arme bestænkes. Da går der et skrig gennem hallen, 665
rygtet slår ned over byen og raser i alle dens gader.

Klage og suk og kvinders fortvivlede skrigen og hulken
fylder hvert hus, og lyden af jammerslag stiger til himlen,
ganske som fjenden var løs og styrted det hele Karthago
eller det ældgamle Tyrus i grus, og flammerne vælted 670
op over gavlen på menneskers bo og på Gudernes templer.

Det isned i Anna ved råbet, og sanseløs løb hun igennem
slottet og rev sine kinder til blods og slog sig for brystet,
råbte den døendes navn og kaldte med skingrende stemme:

"Søster, det var din agt? Og jeg skulle føres bag lyset?
Dertil tjente det bål! Og dertil ilden på altret! 675
Hvad er min tungeste sorg? At du fandt din søster uværdig
til at gå med dig! Du skulle ha budt mig dele din skæbne.
Samme fortvivlelsens sværd havde taget os bort i det samme.

Selv har jeg stablet dit bål, selv bedt til de fædrene Guder –
blot for at lade dig ene, du grusomme, dér på dit dødsseng? 680

Både dig selv og mig, dit folk og de gamle fra Sidon
og hele den by der var din, har du dræbt. –

Kom med vand! Jeg vil vaske
såret, og er der endnu et pust af ånde tilbage,
mærke det fly i et kys.”

Hun var nået op ad den høje
trappes trin og tog varsomt sin døende søster i favnen,
græd, og søgte at standse det rindende blod med sin kjole.

685

Dido forsøgte at åbne sit dødstunge øje, men kunne
ikke. Fra såret i hendes barm lød pibende hvislen.
Tre gange hæved hun sig på sin albue op fra sit leje,
tre gange sank hun tilbage og søgte med flakkende øjne
lyset på himlens bue og stønned ved atter at se det.

690

Da så den almægtige Juno til sidst med ynk på den lange
kvide og svære død og lod Iris forlade Olympen
for at forløse sjælen for strid og kroppen for spænding.
Thi døden hun ville, var hverken fortjent eller skænket af Skæbnen,
men bragt hende før hendes tid af pludselig kærligheds afsind.

695

Proserpina havde endnu ikke hentet en lok af det blonde
hår og indviet hende til skyggernes riges behersker.

Da fløj den dugfriske Iris på safranvinge fra himlen
ned med de tusinde farver i sporet på buen mod solen,
stilled sig ved hendes hoved og sagde: “Jeg tar som befalet
dette som offer til Dis og befrier dig for dette dit legem.”

700

Med disse ord skar hun hårlokken af. Med ét var al hede
ude af hjertet, og livsens ånd var forsvundet i vinden.

705

REGISTER

- Abaris* Rutuler IX, 344.
Abas (1) Etrusker X, 170; 427.
Abas (2) Græker III, 286.
Abas (3) Trojaner I, 121.
Abella By i Campanien, nu Avellino VII, 740.
Acamas Græker, søn af Theseus II, 262.
Acarnaner Indbyggerne i Acarnanien i Vestmellemgrækenland V, 298.
Acca En af Camillas ledsagerinder XI, 821; 823; 897.
Acesta Den af Aeneas grundlagte by på Sicilien V, 718.
Acestes Konge i Segesta på Sicilien, søn af flodguden Crinise og en Trojanerinde I, 195; 550; 558; 570. V, 30; 35; 61; 63; 73; 301; 387; 418; 451; 498; 519; 531; 573; 630; 711; 746; 749; 757; 771. IX, 218; 285.
Achaeere Hos Homer og Vergil en af betegnelserne for Grækerne. I historisk tid egl. folk fra landskabet Achaea på det nordlige Peloponnes I, 488. II, 45; 102; 276. III, 163. V, 497; 623. VI, 836. VIII, 136; 374. X, 89; 430. XI, 289. XII, 350. Se også: Achivere, Argivere, Danaere, Dorere, Graiere, Grækere, Pelasgere.
Achaemenides Græker, agterudsejlet hos Polyphemus af Ulixes III, 614.
Achates Aeneas' tro følgesvend I, 120; 174; 188; 312; 459; 513; 579; 581; 644; 656; 696. III, 523. VI, 34; 158. VIII, 466; 521; 586. X, 332; 344. XII, 384; 459.
Acheron Flod i Underverdenen V, 99. VI, 107; 295; 375. VII, 91; 312; 569. X, 39. XI, 23. XII, 199.
Achilles Grækernes største helt ved Troja I, 30; 99; 458; 468; 474; 483; 751. II, 29; 197; 263; 275; 476; 540; 549. III, 87; 326. V, 804; 808. VI, 89; 168; 839. IX, 742. X, 581. XI, 404; 438. XII, 349; 545.
Achivere Grækere II, 318. XI, 266. Se også: Achaeere, Argivere, Danaere, Dorere, Graiere, Grækere, Pelasgere.
Acmon Lynneser, søn af Clytius (2), broder til Menestheus X, 126.
Acoetes Arkader XI, 30; 85.
Aconteus Latiner XI, 612; 616.
Acragas By på sydkysten af Sicilien, nu Agrigento III, 703.
Acrisisk Adjektiv til Acrisius, Argivisk VII, 411.
Acrisius Konge i Argos, fader til Danaë VII, 372.
Acron Græker X, 719; 730.
Actium Halvø ved indsejlingen til den Ambrakiske bugt i Vestmellemgrækenland; der besejrede den senere Augustus Antonius og Kleopatra i 31 f. Kr. III, 280. VIII, 676; 704.
Actor (1) Trojaner IX, 500.
Actor (2) Auruncer XII, 93; 96.
Adamastus Achaemenides' fader III, 614.
Adrastus Argivisk konge, berømt for sin deltagelse i de Syvs krig mod Theben og siden i deres sønners (Epigonernes) angreb på byen VI, 480.
Aeaciden (1) Achilles, således kaldt efter sin bedstefader Aeacus VI, 58.
Aeaciden (2) Kong Perseus af Macedonien, der hævdede at han nedstammede fra Achilles; han blev besejret af Lucius Aemilius Paullus i 168 f. Kr. VI, 838.
Aegaeerhavet Ægæerhavet III, 74.
Aegaeisk Adj. til Aegeus XII, 366.
Aegaeon Titan X, 565.
Aegeus' hav Ægæerhavet V, 52.

- aegide* Gedeskind med Medusahoved, som Minerva bærer på brystet; den vækker panik hos fjenderne. Også Juppiter betjener sig af dette våben II, 616. VIII, 354; 435.
- Aeneas* Søn af Venus og Anchises I, 1 (en mand); 92; 113; 128; 157; 170; 180; 220; 231; 259; 305; 378; 405; 420; 438; 450; 485; 494; 509; 544; 565; 575; 580; 588; 596; 617; 631; 633; 643; 667; 675; 699; 709; 715. II, 2; 41; 97. III, 343; 716. IV, 74; 116; 141; 149; 191; 214; 260; 277; 279; 304; 328; 393; 447; 466; 554; 571. V, 1; 17; 26; 43; 90; 94; 108; 129; 244; 282; 286; 303; 348; 358; 362; 381; 418; 461; 485; 530; 545; 603; 675; 685; 700; 708; 741; 755; 764; 770; 827; 850; 867. VI, 9; 40; 103; 156; 169; 176; 183; 192; 210; 232; 249; 261; 263; 290; 317; 322; 331; 340; 403; 412; 424; 451; 467; 475; 482; 486; 546; 548; 559; 635; 651; 684; 696; 703; 710; 768; 860; 899. VII, 1; 5; 29; 107; 152; 221; 234; 263; 280; 284; 288; 310; 333; 388; 617. VIII, 11; 18; 28; 34; 67; 73; 85; 115; 126; 177; 182; 308; 310; 337; 340; 366; 380; 463; 465; 496; 520; 551; 586; 606; 618. IX, 8; 40; 80; 96; 172; 177; 192; 204; 228; 241; 255; 448; 468; 649; 787. X, 8; 25; 48; 65; 81; 85; 120; 147; 156; 159; 165; 217; 229; 270; 287; 310; 312; 330; 332; 343; 494; 511; 523; 530; 539; 552; 569; 578; 588; 591; 599; 637; 640; 647; 649; 656; 661; 769; 776; 783; 786; 797; 802; 809; 815; 825; 830; 863; 873; 874; 886; 889; 896. XI, 2; 36; 39; 72; 94; 106; 120; 170; 184; 221; 230; 232; 282; 289; 292; 442; 446; 472; 503; 512; 904; 908; 910. XII, 63; 107; 166; 175; 195; 197; 311; 323; 324; 385; 398; 421; 428; 440; 450; 464; 481; 491; 502; 506; 513; 525; 529; 540; 554; 579; 628; 654; 678; 697; 723; 746; 760; 772; 779; 781; 794; 887; 919; 930; 939; 946. Se også: Anchisiaden.
- Aenide* Aeneassøn, d. v. s. Julius eller Ascanius IX, 653.
- Aeolus (1)* Vindenes gud I, 52; 56; 65; 76; 137 (jeres konge); 140. V, 790. VI, 163. VIII, 416. X, 37.
- Aeolus (2)* En Trojaner, fader til Clytius (1) IX, 774.
- Aeolus (3)* En Trojaner XII, 542.
- Aequere* Osco-Samnitisk stamme i
Abruzzerne VII, 747.
- Aequi Falisci* By i det sydlige Etrurien, måske det nuv. Civita Castellana VII, 695.
- Aesculapius* Lægeguden, søn af Apollo VII, 772 (Phoebussønnen).
- Aethioperne* Folkene i Aethiopien, som Vergil placerer i Vestafrika IV, 481.
- Aethon* Pallas' hest XI, 89.
- Aetna* Vulkan på Sicilien, nu Etna III, 554; 571; 580; 674; 678. VII, 786. VIII, 419. XI, 263.
- Aetolere* Indbyggerne i Aetolien, et landskab i Vestgrækenland nord for den Korinthiske bugt; Diomedes' folk X, 28. XI, 308; 428.
- Africus* Sydvestenvinden I, 84.
- Aftenlandet* Hesperien III, 503. Se også: Vesterled.
- Agathyrserne* Folkeslag i Transsilvanien IV, 146.
- Agenor* Konge i Fønikien; grundlagde Sidon, hvorfra Tyrus senere grundlagdes I, 338.
- Agis* Lyker X, 751.
- Agrippa* Marcus Vipsanius Agrippa, Augustus' admiral, næstkommanderende og tilsidst svigersøn og tronfølger; han døde dog før Augustus VIII, 682.
- Agylla* Føretruskisk navn på byen Caere (Cerveteri) VII, 652. VIII, 479. XII, 280.
- Aia* Sagnland ved Sortehavets østkyst III, 386.
- Ajax* Oileus' søn, en af Grækernes helte i krigen ved Troja; under plyndringen af Troja voldtog han Cassandra i Minervas (Pallas Athenes) tempel I, 41. II, 414.
- Alba, Alba Longa* Latinernes hovedby i arkaisk tid, leder af det Latinske forbund, indtil kong Tullus Hostilius i syvende årh. f. Kr. efter sin sejr ødelagde den og overførte dens kult, som den iflg. mythologien havde fået bl. a. fra Lavinium (de Trojanske Penater), til Rom. Alba lå, hvor det nuv. Castel Gandolfo ligger I, 7; 271. V, 597; 600. VI, 763;

774.
Ancus Ancus Martius, Roms fjerde konge VI, 815.
Androgeus Søn af Minos, som under et besøg i Athen slog alle sine konkurrenter i sportslege og derpå blev lynchet VI, 20.
Andromacha Hectors hustru II, 455. III, 297; 301; 319; 482; 487.
Angitia Marsisk gudinde med en stor helligdom ved Fucinersøen i Abruzzerne, Angitias lund VII, 759.
Anio Biflod til Tiberen, nu Aniene VII, 683.
Anius Præstekonge på Delos III, 80.
Anna Didos søster IV, 9; 20; 31; 416; 421; 500; 634; 672.
Antaeus Rutuler X, 561.
Antandrus By i Phrygien ved foden af Ida III, 5.
Antemnae By lige nord for Rom, hvor Aniene munder ud i Tiberen (Monte Antenne VII, 631.
Antenor Trojaner, som efter sin flugt blev Pataviums (Padovas) grundlægger; fader til Glaucus, Thersilochus og Medon I, 242.
Antenorider Sønner af Antenor VI, 484.
Antheus Trojaner I, 182; 509. XII, 443.
Antiphates Søn af Sarpedon IX, 696.
Antonius Marcus Antonius, Julius Caesars næstkommenderende og Augustus' rival indtil han besejredes ved Actium VIII, 686
Antores Argiver, Hercules' følgesvend X, 778; 779.
Anubis Ægyptisk gud med hundehovede VIII, 698.
Anxur (1) Volskisk by syd for Rom; dens Romerske navn var Tarracina; nu Terracina VII, 799.
Anxur (2) Rutuler X, 545; 546.
Aphidnus Trojaner IX, 702.
Appenninerne Den Italiske halvø bjergkæde XI, 699. XII, 702 (Appenninergubben).
Aquiculus Rutuler IX, 685.
Aquilo Nordenvinden I, 102.
Arabere VIII, 706.
Arabien Den Arabiske halvø VII, 605.
Araxes Flod i Armenien, som Romerne under Antonius' felttog mod Partherne i 36 f. Kr. slog bro over VIII, 728.
Arcens Siculer IX, 581.
Arcetius Rutuler XII, 459.
Archippus Konge over Marserne VII, 751.
Arcturus Stjerne i stjernebilledet Bootes ('Bjørnedriveren') nær Lillebjørn og Nordstjernen I, 744.
Ardea Rutulernes hovedstad nær kysten syd for Rom VII, 411; 631. IX, 738. XII, 44.
Arethusa Nymfe fra Elis, som Alpheus ville tage; hun flygtede, forvandlet til kilde, under havet til Syrakus; se herom Ovids Forvandlinger V, 572 ff. Iflg. Vergil fulgte Alpheus efter. III, 696.
Argiletum Gade i Rom (omtrent hvor nu Via Baccina går), således kaldt fordi Euanders gæst Argus (2) var død og begravet der VIII, 345.
Argivere Folk fra Argos, i udv. betydning Grækere I, 650. II, 254. V, 671. VII, 794. IX, 202. XI, 243. Se også: Achaeere, Achivere, Danaere, Dorere, Graiere, Grækere, Pelasgere.
Argivisk Adjektiv til Argivere VII, 672
Argolis Landskab på Peloponnes, hvor Mykene og Argos ligger III, 637 (Argolisskjold).
Argolisk Adjektiv til Argos, i udv. betydning Græsk II, 55. III, 283. V, 314. X, 56.
Argos By i Argolis. A. var berømt for sin Helligdom for Juno (Hera). A. kan betegne Grækenland som hjemsted for Argiverne. I, 24; 285. II, 95; 118; 178; 327. III, 547. VI, 838. VII, 286. X, 779; 782. XII, 544.
Argus (1) Uhyre med hundrede øjne, af Juno sat til at vogte Io, dræbt af Mercurius, (se Ovids Forvandlinger I, 625 ff.) VII, 791.
Argus (2) Søgte tilflugt hos Euander, men søgte at dræbe ham; i stedet for blev han dræbt af Euanders mænd; dog fik han en grav i Argiletum VIII, 346.
Argyripa Diomedes' by i Apulien lidt nord for det nuv. Foggia; Vergil synes at aflede navnet af gr. Argos hippion, 'Heste-Argos'; byen kaldtes også Arpi

- XI, 246.
Ariadne Datter af Minos, forelskede sig i Theseus og reddede ham med Daedalus hjælp ved hjælp af tråden i Labyrinten VI, 28.
Aricia Nymfe i Albanerbjergene, moder til Virbius; byen Aricia (nu Ariccia) har sit navn efter hende – eller rettere omvendt VII, 762.
Arisba By ikke langt fra Troja IX, 264.
Arkadere Indbygger i Arkadien V, 299. VIII, 51; 102; 129; 352; 518; 573. X, 238; 364; 397; 425; 429; 452; 491. XI, 31; 93; 142; 395; 835. XII, 231; 281; 517; 551.
Arkadien Landskab på det centrale Peloponnes VIII, 159.
Arkadisk Adjektiv til Arkadien VIII, 344. XII, 272.
Arpi Diomedes' by i Apulien, se Argyripa X, 28. XI, 250; 428.
Arruns Etrusker XI, 759; 763; 783; 806; 814; 853; 862.
Asbytes Trojaner XII, 362.
Ascanius Aeneas' søn med Creusa, også kaldt Julius eller Aeniden I, 267; 646; 691. II, 666; 674; 723. IV, 84; 156; 354; 602. V, 74; 548; 569; 673. VII, 496; 522. VIII, 628. IX, 232; 622; 646; 649. X, 46; 236; 604. XII, 433. Se også Julius.
Asien Verdensdelen, specielt Lilleasien I, 385. II, 193; 557. III, 1. VII, 223; 701. X, 90.
Asilas (1) Rutuler IX, 571; 572.
Asilas (2) Etrusker X, 175. XI, 620. XII, 127; 550.
Asius Lykier X, 122.
Assaracus (1) Trojansk konge; genealogi, se under Ilus I, 284. VI, 650; 778. IX, 259. XII, 127.
Assaracus (2) Navn på to Trojanere X, 124.
Astyanax Hectors og Andromachas spæde søn, dræbt af Achæerne II, 457. III, 490.
Astyr Etrusker X, 180; 181.
Athen Hovedbyen i Attica VI, 21.
Athesis Adige, Pos biflod IX, 680.
Athos Bjerghalvø i Nordgrækenland XII, 701.
Atierne Gens Atia, Latinsk adelsslægt fra Aricia, hvortil Augustus hørte på mødrene side V, 568.
Atina By i Abruzzerne øst for Rom; i oldtiden en vigtig mineby VII, 630.
Atinas Rutuler XI, 869. XII, 661.
Atlas Titan, søn af Iapetus, fader til Maia, Mercurius' moder og til Electra, Dardanus' moder; forvandlet til den Nordafrikanske bjergkæde af samme navn; holder himlen oppe på sine skuldre; lærer for Iopas I, 741. IV, 246; 247; 256; 481. VI, 796. VIII, 137; 140; 141.
Atreus Konge i Mykene, fader til Agamemnon og Menelaus I, 458. XI, 262.
Atriderne Agamemnon og Menelaus II, 104; 415; 499. III, 54. IV, 471 (Orestes som sønnesøn af Atreus) VIII, 130 IX, 138; 602.
Atys Trojaner V, 568.
Aufidus Apuliens største flod, nu Ofanto XI, 405.
Augustus Se Caesar (1).
Aulestes Etrusker X, 207. XII, 290.
Aulis By på Boeotiens kyst over for Euboea; der samledes grækernes flåde før angrebet på Troja IV, 425.
Aunus Ligurer XI, 699; 717.
Aurora Morgenrøden (Eos), gift med Tithonus, moder til Memnon I, 751. III, 521; 589. IV, 6 (Morgenrøden); 129; 568; 584. V, 105. VI, 535. VII, 26. VIII, 384 (Eos). IX, 459. XI, 1 (Morgenrøden), 182. XII, 76.
Auruncere Ausonerne i det sydlige Latium og det nordlige Campanien VII, 206; 726; 795. X, 352. XI, 317. XII, 93.
Ausonere Folk fra Ausonien VIII, 328. XI, 41; 253; 297. XII, 121; 183; 447; 834; 936.
Ausonien Egl. landskab syd for Rom, i udvidet betydning Italien III, 170; 379; 384; 477; 479. IV, 350. V, 83. VI, 346; 807. VII, 39; 54; 104; 198; 233; 623. IX, 100; 135; 639. X, 53; 267; 355. XI, 57.
Ausonisk Adjektiv til Ausonien IV, 236. VII, 537. X, 564.

- Auster* Søndenvinden II, 304.
Automedon Achilles' væbner og kusk II, 477.
Aventinen, Aventinerhøjen En af Roms syv høje VII, 659. VIII, 230.
Aventinus Navnehelt for Aventinerhøjen i Rom, søn af Hercules og Rhea VII, 657.
Avernisk Adjektiv til Avernersøen V, 732; 813.
Avernus Avernersøen i Campanien, hvor nedgangen til Underverdenen var III, 442. VI, 118; 126; 201; 564. VII, 91.
Bacchantisk Adj. til Bacchantinde, deltager i Bacchusmysterierne, jvf. Maenade VII, 385; 405.
Bacchus Vinens gud, gr. Dionysos, også kaldt Liber og Lyaeus I, 734. III, 125. IV, 58 (Lyaeus); 302. VI, 804 (Liber). VII, 389; 403; 580. IX, 336. XI, 737.
Bactrere Indbyggere i Bactrien, det nuv. Afghanistan VIII, 687.
Baiae Ferieby med varme kilder vest for Napoli, nu Baia IX, 710.
barbarisk I betydningen 'østerlandsk' VIII, 685. XI, 777.
Barcaeere Libysk folkeslag IV, 42.
Barce Sychaeus' amme IV, 632.
Batulum By i Campanien VII, 739.
Bebrycere Folkeslag i landskabet (halvøen) Bithynien ved Bosporus V, 373.
Beduiner Numidiske nomader i Nordafrika IV, 320. VIII, 724.
Belide Efterkommer af Belus (1) II, 81 (Palamedes).
Bellona Den Romerske krigsgudinde VII, 319. VIII, 703.
Belus (1) Fønikernes stamfader, fader til Danaos og Ægyptos, hhv. Danaernes og Ægypternes stamfædre I, 729.
Belus (2) Fønikisk kongetitel I, 620; 621.
Benacus Gardasøen, Lago di Garda eller Benaco X, 205.
Berberere Libyere IV, 259. VIII, 724.
Berecyntus Bjerg i Phrygien, helligt for Cybele VI, 784.
Berecyntia Cybele IX, 82.
Beroë Trojanerinde V, 620; 646; 650.
Bitias (1) Karthager I, 738.
Bitias (2) Trojaner, broder til Pandarus IX, 672; 703. XI, 396.
Bjørne Stjernebillederne Store- og Lillebjørn I, 744. III, 516.
Bola By øst for Rom, formentlig i Monti Prenestini VI, 775.
Boreas Nordenvinden, Aquilo III, 687. X, 350. XII, 365.
Briareus En af Giganterne, broder til Enceladus IV, 179 (i stedet for Vergils Enceladus). VI, 287.
Brontes 'Tordenmand', en af Kykloperne i Vulcanus' smedie VIII, 425.
Brutus Lucius Junius Brutus, der fordrev Tarquinius Superbus og indførte republikken; han blev selv en af consulerne og lod sin egen søn henrette for forræderi VI, 817.
Bukkene Haedi, stjernetegn IX, 668.
Butes (1) Bebrycer V, 372.
Butes (2) Trojaner IX, 647.
Butes (3) Trojaner XI, 690; 691.
Buthrotum By i Chaonien i Epirus, nu Bitrinto overfor Korfus nordøstkyst i det sydligste Albanien III, 293.
Byrsa Karthagos borgbjerg; Dido købte af Libyerne så meget jord som kunne omfattes af en oksehud (gr. byrsa); hun skar den i helt tynde remme og fik således grund til sin borg I, 367.
Cacus Røverkæmpe, der huserede på Aventinerhøjen, søn af Vulcanus, dræbt af Hercules VIII, 194; 205; 218; 222; 241; 251; 259; 303.
Caeculus Søn af Vulcanus, Praenestes grundlægger VII, 681. X, 543.
Caedicus (1) Gæsteværter af Tiburkongen Remulus IX, 361.
Caedicus (2) Etrusker X, 747.
Caeneus Trojaner IX, 573.
Caeneus/Caenis Født som pige - Caenis -, men af Neptunus forvandlet til usårlig helt, (se Ovids Forvandlinger XII, 189 ff. og 459 ff.) Hans tilbageforvandling til pige og død af lidenskabsårsag er Vergil eneste kilde til VI, 448.
Caere Etruskerby, det nuv. Cerveteri VIII, 597. X, 183. Se også Agylla.
Caesar (1) Gaius Julius Caesar (Octavianus) Augustus, kejser Augustus I, 286. VI, 789; 792. VIII, 678; 714.
Caesar (2) Gaius Julius Caesar, den i 44 f.

- Kr. myrdede dictator, nævnes ikke i Aeneiden ved navn VI, 792 (Guddommen); 830 (en svigerfar); 834 (du der stammer fra himmelens Guder). VIII, 681 (hans fader)
- Caicus* Trojaner I, 183. IX, 35.
- Caieta* (1) By i det sydligste Lazio, nu Gaeta; opkaldt efter Caieta (2) VI, 900.
- Caieta* (2) Aeneas' amme, efter hvem byen Caieta (1) blev opkaldt VII, 1.
- Calchas* Grækernes bedste spåmand II, 100; 122; 176; 182; 185.
- Cales* By i det nordlige Campanien VII, 728.
- Calliope* En af Muserne IX, 525.
- Calybe* Rutulisk præstinde VII, 419.
- Calydon* By i Aetolien i Vestmellemgrækenland nord for den Korinthiske bugt; dens konge, Oeneus, glemte Diana ved en ofring, og til straf lod hun et uhyre vildsvin hærge byens marker, hvilket blev begyndelsen til kongehusets tragedie, (se Ovids Forvandlinger VIII, 270 ff.) Calydon var senere Diomedes' hjemby VII, 306; 307. XI, 270.
- Camarina* By på nogen afstand af sydkysten af Sicilien og en sø af samme navn tæt ved; søen forsumpede og forpestede luften; byens folk tør lagde på trods af et orakelsvar sumpen – og blev erobret og ødelagt af sine fjender, der marcherede over den tør lagte sump III, 700.
- Camers* Rutuler, søn af Volcens X, 562. XII, 223.
- Camilla* Volskernes dronning, datter af Metabus VII, 803; XI, 432; 498; 535; 543; 563; 587; 604; 648; 657; 683; 689; 760; 796; 803; 821; 828; 833; 839; 856; 868; 891; 898.
- Camillus* Marcus Furius Camillus besejrede Gallerne, der i 390 næsten erobrede Rom, og genvandt de faner (ørne), der var gået tabt i katastrofeslaget ved Allia VI, 825.
- Capena* By nord for Rom VII, 697.
- Caphereus* Forbjerg på Euboeas sydøstkyst. Der strandede en stor del af Grækernes flåde på vej hjem fra Troja til straf for Ajax' forbrydelse XI, 260
- Capitolium* Roms borgej VI, 837. VIII, 347; 653. IX, 448.
- Capua* By i Campanien, nu S. Maria Capua Vetere X, 145.
- Capys* (1) Trojaner I, 183. II, 35. IX, 576. X, 145.
- Capys* (2) Konge i Alba Longa VI, 767.
- Carere* Folkeslag i Vestlilleasien VIII, 725.
- Carinae* Kvarteret omkring den nuv. S. Pietro in Vincoli, på Vergils tid et velhaverkvarter VIII, 361.
- Carmentalis* Porta Carmentalis, opkaldt efter Carmentis VIII, 339.
- Carmentis* Euanders moder VIII, 336; 339
- Carpathus'* sø Havet mellem Kreta og Rhodos, opkaldt efter øen Carpathus V, 595.
- Casmilla* Camillas moder XI, 543.
- Casperia* By i Sabinerlandet VII, 714.
- Caspiske riger* Landene vest og syd for det Kaspiske hav VI, 798.
- Cassandra* Datter af Priamus, Apollos præstinde, synsk II, 246; 343; 414. III, 183; 187. V, 636. X, 68.
- Castor* Trojaner X, 124.
- Catilina* Lucius Sergius Catilina, der i 63 forsøgte statskup mod adelsrepublikken VIII, 668.
- Catillus* Sammen med Coras broder til Tiburtus; som efterkommere af Amphiarus kaldes de Argiviske knøse VII, 672. XI, 604 (Coras's broder); 640.
- Cato* (1) M. Porcius Cato Censorius, der gennemtvang den tredje Puniske krig, der endte med Karthagos ødelæggelse i 146 f. Kr. VI, 841.
- Cato* (2) Marcus Porcius Cato Uticensis, leder af senatspartiet, der kæmpede sammen med Pompeius mod Julius Caesar; Cato begik selvmord i Utica efter sit nederlag i 46 f. Kr.; han blev Senatsoppositionens helgen, men dette neutraliseredes af, at det Augusteiske militærdiktatur, der paraderede som adelsrepublik simpelthen, annekterede ham VIII, 670.
- Caucasus* Kaukasusbjergene IV, 366.
- Caulonia* By i Calabrien nærved det nuv. Monasterace Marina III, 553.

- Celaeno* En af Harpyierne III, 211; 245; 365; 713.
- Celemae* By i Campanien VII, 739.
- de Cerauniske Klipper* Kysten af Epirus (nu Albanien) ved Otrantokanalen III, 506.
- Cerberus* Underverdenens trehovede lænkehund VI, 395 (Tartarus' vagt); 417. VIII, 296 (Tartarus' portvagt).
- Ceres* Kornets og frugtbarhedens gudinde (Demeter) II, 714; 741. IV, 57.
- Chalcidere* Indbyggerne i byen Chalcis på Euboea, hvorfra Cumae er grundlagt VI, 17.
- Chalcisk* Adjektiv til byen Chalcis på Euboea, hvorfra Cumae er grundlagt IX, 710.
- Chalybere* Halvmytisk folk i bjergene ved Sortehavets sydøstlige kyst; kendte for minedrift og smedekunst X, 174.
- Chaon* Trojaner III, 335.
- Chaonien* Landskab i Epirus i Nordvestgrækenland III, 293; 335.
- Chaonisk* Adjektiv til Chaonien III, 334.
- Chaos* Ursvælget, fader til Erebus IV, 510. VI, 265.
- Charon* Underverdenens færgemand på Styx VI, 298; 326; 385.
- Charybdis* Et uhyre, der frembringer en malstrøm ved Siciliens kyst ved Messinastrædet III, 421; 558; 684. VII, 302.
- Chimaera (1)* Gyas' skib ved kapsejlsden V, 118; 223.
- Chimaera (2)* Lykisk uhyre, fortil en løve, i midten af ild og bagtil en slange VI, 288. VII, 786.
- Chloreus* Trojaner XI, 768. XII, 363.
- Chromis* Trojaner XI, 675.
- Ciminius' bjerg* Monte Cimino syd for Viterbo VII, 697.
- Circaeisk* Adjektiv til Circe VII, 10.
- Circe* Troldkyndig gudinde, datter af Solen og Oceanus' datter Perse; Circes ø er nu forbjerget Monte Circeo III, 386. VII, 19; 189; 282; 798.
- Cisseus (1)* Konge i Thrakien, fader til Hecuba V, 536. VII, 319.
- Cisseus (2)* Rutuler X, 317.
- Cithaeron* Bjergkæde mellem Attica og Boeotien, hvor Dionysos fejres IV, 303.
- Clarus* Lykier, søn af Sarpedon X, 126.
- Claudiere* Gens Claudia, Romersk adelsslægt af Sabinsk oprindelse; Livias sønner tilhørte slægten VII, 708.
- Clausus* Leder af Sabinernes styrker VII, 706. X, 345.
- Cleopatra* Dronning af Ægypten, Marcus Antonius' allierede mod Augustus VIII, 688 (sin Ægyptiske hustru); 696 (Dronningen); 707 (dronningen).
- Cloanthus* Trojaner I, 222; 510; 612. V, 122; 152; 167; 225; 233; 245.
- Cloelia* Var gidsel hos Porsenna, men undslap, da han angreb, ved at svømme over Tiberen VIII, 650.
- Clonius (1)* Trojaner IX, 574.
- Clonius (2)* Trojaner X, 749; 750.
- Clonus* Guldsmed, efterkommer af Eurytus; reliefferne på Pallas' gehæng forestiller Aegyptus-sønnernes bryllup med Danaiderne, der – på én nær – myrdede deres mænd på selve deres bryllupsnat; de straffes i Tartarus ved at skulle fylde et bundløst kar med vand X, 499.
- Cluëntius* Italisk adelsslægtsnavn V, 123.
- Clusium* Etruskisk by, nu Chiusi i Toscana X, 167; 655.
- Clytius (1)* Trojaner IX, 774.
- Clytius (2)* Lyrneser, fader til Acmon og Menestheus X, 129.
- Clytius (3)* Rutuler X, 325.
- Clytius (4)* Trojaner, fader til Euneus XI, 666.
- Cocles* Horatius Cocles var eneste vagt på Tiberbroen, da Porsenna angreb; han holdt stand, indtil broen var brudt af bag ham; så kastede han sig i Tiberen og undslap VIII, 650.
- Cocytus* En af Underverdenens floder VI, 132; 297; 323. VII, 562; 773.
- consuler* De to øverste Romerske embedsmænd VI, 819 VII, 612.
- Coeus* En af Titanerne IV, 179.
- Collatia* By øst for Rom nær det nuv. Lunghezza VI, 774.
- Cora* By sydøst for Rom, nu Cori VI, 775.
- Coras* Sammen med Catillus broder til Tiburtus; som efterkommere af

- Amphiaraus kaldes de Argiviske knøse VII, 672. XI, 464; 604.
- Coroebus* Phryger, søn af Mygdon II, 341; 386; 407; 424.
- Corynaeus* (1) Trojaner VI, 228. IX, 571.
- Corynaeus* (2) Trojaner XII, 298.
- Corythus* By i Etrurien, nu Cortona, opkaldt efter kong Corythus, hvis hustru Electra, datter af Atlas, fik tvillingerne Dardanus og Iasius med hhv. Juppiter og Corythus III, 170. VII, 209. IX, 10. X, 719.
- Cosa* Etruskisk kystby i Toscana X, 168.
- Cossus* Aulus Cornelius Cossus, consul 428 f. Kr. nedlagde med egen hånd Etruskerkongen Lars Tolumnius ved Veii VI, 841.
- Cretheus* (1) Trojaner IX, 775.
- Cretheus* (2) Arkader XII, 538.
- Creusa* Aeneas' Trojanske hustru, moder til Julius/Ascanius II, 562; 597; 651; 666; 678; 738; 770; 772; 778; 784. IX, 298.
- Criniseus* Flod og flodgud på det nordvestlige Sicilien V, 38.
- Crustumeriens borg* Befæstet by nord for Rom VII, 631.
- Cumae* By i Campanien, grundlagt fra Chalcis på Euboea III, 442. VI, 2; 398.
- Cunarus* Ligurer X, 185.
- Cupavo* Italiker (Ligurer (?)) fra Posletten, søn af Cygnus X, 186; 194.
- Cupencus* Rutuler XII, 539.
- Cupido* Amor, Venus' søn, begærets guddom I, 695.
- Cures* Sabinerby nord for Rom, Clausus og Tatius' residens VI, 812. VIII, 638. X, 345.
- Cureter* Halvguder på Kreta, som Rhea/Cybele betroede den spæde Juppiter (Zeus); de skjulte ham i en grotte og overdøvede hans vrælen med larmen fra deres våbendans III, 131. IX, 112.
- Cybele* Cybele Se d.
- Cybele eller Cybêbe* Asiatisk Gudinde, Den store Moder, Gudernes Moder, af Grækerne identificeret med Rhea, Kronos' (Saturnus') hustru II, 788 (Gudernes Moder). III, 111. IX, 619. X, 220.
- Cybelusbjerget* Bjerg i Phrygien XI, 768.
- Cydon* Rutuler X, 324.
- Cydoner* Kretenser XII, 858.
- Cygnus* Ven og slægtning af Phaëthon, solens søn, der lånte sin faders vogn og kørte galt med den; (se Ovids Forvandlinger II, 1 ff. Om Cygnus' forvandling II, 367 ff.) X, 189.
- Cyllene* Bjerg i Arcadien, helligt for Mercurius (Hermes) VIII, 139.
- Cylleneren* Mercurius, således kaldt efter bjerget Cyllene i Arcadien, hvor han havde en helligdom IV, 252; 276.
- Cyllenisk* Adjektiv til Cyllene IV, 256.
- Cymodoce* Nereide V, 826.
- Cymodocea* En af de Nymfer, som Aeneas' skibe forvandlede til X, 225.
- Cymothoë* Havnymfe I, 144.
- Cynthus* Bjerg på Delos, Apollos og Dianas fødeø I, 499. IV, 147.
- Cyperm* Ø syd for Lilleasien, berømt for sin Venus-kult I, 621.
- Cyprisk* Adjektiv til Cyperm I, 720.
- Cythera* Ø syd for Peloponnes, kendt for sin Venus-kult I, 680. VIII, 615. X, 51; 86.
- Cytherea* Tilnavn til Venus efter øen Cythera I, 257; 657. IV, 127. VII, 555. XI, 277.
- Daedalus* Athensk opfinder og arkitekt, (se Ovids Forvandlinger, VIII, 159 ff.) VI, 14; 29.
- Dabere* Nomadefolk syd for Volga ved det Kaspiske hav VIII, 728.
- Danaë* Datter af Acrisius, moder med Juppiter, der besøgte hende i skikkelse af en gylden regn, til Perseus; iflg. Vergil udvandret til Italien, hvor hun grundlagde Ardea VII, 410.
- Danaere* Opr. Danaus' folk, d. v. s. Argivere eller Argeiere, siden, fordi Agamemnon var konge i Mykene, der lå i Argolis, Grækere i alm. I, 96; 599; 754. II, 5; 14; 43; 49; 65; 71; 108; 117; 162; 169; 309; 327; 368; 370; 389; 398; 413; 440; 462; 495; 505; 572; 598; 617; 669; 802. III, 87; 602. VI, 489; 519. VIII, 129. Se også: Achaeere, Achivere, Argivere, Dorere, Graiere, Grækere, Pelasgere.

- Dardanere* Trojanere, således kaldt efter Dardanus; i ental, Aeneas I, 494; 559; 602. II, 241; 618. III, 94. IV, 626 (Dardanusslægten) 640; 646; 661. V, 30; 45; 575; 622; 711. VI, 85. VII, 220; 290. VIII, 13; 648 (Dardanussønnerne). IX, 88; 99; 293 (Dardanussønnerne); 643 (Dardanusslægten); 695. X, 4; 544; 602; 813. XI, 286; 353 (Dardanusfolket) 400. XII, 14; 549.
- Dardanien* Troja II, 281; 582. III, 51. VI, 64; 756.
- Dardanisk* Adjektiv til Dardanere II, 57. IV, 658. VII, 195. VIII, 120. IX, 648. X, 92; 326; 638.
- Dardanus* Trojas grundlægger I, 618. III, 167; 504. IV, 365. VI, 169; 482; 500; 650. VII, 206; 240. VIII, 134. X, 133.
- Dardanusdrot* Aeneas IV, 224.
- Dardanusætling* (1) Creusa, (2) Julius II, 287 (1). IV, 163 (2).
- Dares* Trojaner V, 368; 375; 379; 406; 417; 444; 456; 460; 463; 476; 483. XII, 363.
- Daucus* Italiker, fader til Larides og Thymber X, 390.
- Daunisk* Adjektiv til Daunus VIII, 146.
- Daunus* Turnus' fader X, 616; 688. XII, 22; 90; 723.
- Decierne* Gens Decia, Romersk adelsslægt; Publius Decius Mus ofrede sig selv til guderne for sejr i et slag i 337 f. Kr., og hans søn af samme navn gentog bedriften i 295 VI, 824.
- Deiopea* Nymfe I, 72.
- Deiphobus* Priamus' søn II, 310. VI, 494; 500; 509 (Priamus' søn); 544;
- Deiphobe* Sibyllen VI, 36.
- Delisk* Adjektiv til Delos VI, 11.
- Delos* Ø i det Ægæiske hav, Apollos og Dianas fødested I, 499. III, 73 (en hellig ø); 144; 154. IV, 144.
- Demodocus* Arkader eller Trojaner X, 413.
- Demoleos* Græker V, 261; 264.
- Demophoon* Trojaner XI, 674.
- Dercennus* Gammel Laurenterkonge XI, 851.
- Diana* Månens, Trolddommens og Jagtens Gudinde, søster til Apollo I, 329 (Phoebus' søster); 498. III, 681. IV, 511. VI, 35; 69. VII, 306; 764; 769; 774. IX, 404 (Gudinde). X, 536. XI, 532; 566; 582; 652; 836; 843. Se også Hecate og Trivia.
- dictamnusurter* Origanum dietamnus L. XII, 412.
- Dicte* Bjergmassiv på Kreta IV, 72
- Dido* Karthagos dronning, også kaldt Elissa I, 299; 340; 346; 357; 360; 446; 496; 503; 561; 613; 670; 685; 697; 717; 721; 748. IV, 54; 60; 68; 90; 101; 117; 124; 133; 165; 171; 192; 263; 291; 308; 384; 394; 450; 517; 563; 596; 610; 642; 688. V, 571. VI, 450; 468. IX, 266. XI, 73.
- Didymaon* Græsk skjoldmager V, 359.
- Dindyma* Bjerg i Phrygien IX, 618. X, 252.
- Diomedes* En af Grækernes største helte ved Troja, søn af Tydeus I, 97 (Tydeus' søn); 752. VIII, 16. XI, 239; 243; 294; 428 (Denne Aetoler). XII, 352. Se også: Tydiden, Tydeussønnen.
- Diores (1)* Trojaner, søn af Priamus V, 296; 323; 339; 345.
- Diores (2)* Trojaner XII, 509, 510.
- Dioxippus* Trojaner IX, 574.
- Dirae* 'De rædselsvækkende', de to Furier, søstre til Megaera, der huserer i Tartarus, medens Dirae er Jupiters tjenerinder XII, 845; 869 (Dira'en).
- Dis* Underverdenens konge IV, 703. VI, 252 (underverdenens fyrste); 269 (Dødsguden); 397; 541. VII, 327 (Dødsdrotten). IX, 104 (sin Stygiske broders). X, 113 (sin Stygiske broders). XII, 199.
- Dodone* By og helligsted i Epirus i Nordgrækenland, hvor Jupiters hellige ege stod, hvis susen udlagdes som orakelsvar III, 466.
- Donusa* Ø i Ægæerhavet III, 125.
- Dolichaon* Trojaner, bedstefader til Hebrus X, 696.
- Dolon* Trojaner, fader til Eumedes; hos Homer er Dolon Trojansk spion og bliver pågrebet og dræbt af Odysseus (Ulixes) og Diomedes efter lidet heroisk modstand; Vergil rehabiliterer ham XII, 347.
- Dolopere* Folkeslag i det sydvestlige

- Thessalien: Achilles' soldater II, 6; 29; 415; 786.
- Dorere* Græsk folkestamme indvandret i Grækenland efter den Trojanske krig; alligevel bruger Vergil efter klassiske Græske forbilleder betegnelsen som synonym for Achæere eller Grækere II, 28. VI, 88. Se også: Achæere, Achivere, Argivere, Danaere, Graiere, Grækere, Pelasgere.
- Doris* Havgudinde, datter af Oceanus og Tethys, hustru til Nereus og moder til Nereiderne, deriblandt Tethis III, 74 (Nereidernes mor).
- Dorychus* Trojaner fra Tmarus, fulgt med Aeneas fra Helenus V, 620; 646.
- Doto* Nereide IX, 102.
- Drances* Latiner XI, 122; 220; 336; 384; 443. XII, 644.
- Drepanum* 'Seglen' (efter strandens form), by på Siciliens vestkyst, nu Trapani III, 707.
- Druserne* Familie indenfor adelsslægten gens Livia. Dens forfader havde vundet tilnavnet i tvekamp mod en Galler, der hed Drausus; Livia tilhørte familien og hendes sønner Tiberius og Drusus havde tilnavnet VI, 824.
- Dryader* Nymfer, egentlig træ- eller skovnymfer III, 34. IX, 673.
- Dryope* Nymfe, moder til Tarquitus X, 551.
- Dryopere* Folkeslag nær Delphi IV, 145.
- Dryops* Trojaner X, 346.
- drømmesyner* I, 353 ff. II 270 ff. IV, 352 ff.; 465 ff.; 556 ff. V 636 ff.; 722 ff. VI, 695 f. VII, 419 ff. VIII, 31 ff. X, 642. XII, 907 ff.
- Dulichium* En af de Joniske øer i Adriaterhavet III, 271.
- Dymas* Trojaner II, 340; 394; 428.
- Døden* Den personificerede død XI, 197. VI, 277; 278.
- Dødsrigesøen* Avernersøen III, 385.
- Dødsriget* Underverdenen IV, 26; 513. V, 732. VI, 696. XII, 884.
- Dødsrigets Juno* Proserpina VI, 138.
- Ebysus* Rutuler XII, 298.
- Edonere* Et folk i Thrakien XII, 365.
- Edonisk* Adjektiv til Edonere, Thrakisk VI, 120.
- Egeria* Kildenyumfe i Albanerbjergene, som opfostrede Hippolytus' søn Virbius i Dianaskoven ved Nemisøen, som Vergil derfor kalder Egerias lunde; der havde Diana et stort tempel VII, 763; VII, 775.
- Electra* Datter af Atlas, moder til Dardanus VIII, 135; 136.
- elektron* Genuint forekommende guld med et ret stort sølvindhold VIII, 624.
- Elis* Landskab på det nordvestlige Peloponnes III, 694. VI, 587.
- Elissa* Dido I, 712. IV, 335; 408; 529. V, 3. VI, 456.
- Elysium* De sletter eller enge, hvor de gode sjæle bor i Underverdenen V, 735. VI, 542; 744.
- Emathion* Trojaner IX, 571.
- Enceladus* En af de oprørske Giganter, som Jupiter ramte med sit lyn og begravede under Aetna III, 579. [IV, 179]
- Entellus* En af Acestes' mænd V, 387; 389; 437; 443; 446; 453; 461; 472; 482.
- Eos* Aurora VIII, 384.
- Epeos* Græker, den Trojanske hests arkitekt II, 264.
- Epirus* Landskab i Nordvestgrækenland og Albanien III, 292; 503.
- Epulo* Rutuler XII, 459.
- Epytides* Trojaner V, 546; 579.
- Epytus* Trojaner II, 339.
- Erebus* Urmørket, født af Natten til hendes broder Chaos, Underverdenen IV, 26; 511. VI, 247; 404; 671.
- Eretum* Sabinerby nordøst for Rom VII, 711.
- Erichaetes* Trojaner X, 749; 751.
- Eridanus* Poflodens kilde i Elysium VI, 658.
- Erinye* Hævn gudinde; de er normalt tre i tal og kaldes også Furier eller Eumenider; de er døtre af Natten II, 337. III, 252. VI, 280 (Hævn gudinderne); 605. VII, 325. VIII, 669 (Hævn gudinderne); 701 (hævnens grumme Gudinder). Se også Dirae.
- Eriphyle* Lod sig af sin elsker besnære til at overtale sin mand, Amphiarus til et krigstog, hvor han vidste, han ville falde.

- Hun blev til straf myrdet af sin søn VI, 445.
- Erulus* Konge i Praeneste, søn af Feronia VIII, 563.
- Erymanthus* Bjerg i Arkadien V, 448. VI, 802.
- Erymas* Trojaner IX, 702.
- Eryx (1)* Søn af Venus, konge på Sicilien, dræbt af Hercules, som han udfordrede i boksning V, 23; 392; 402; 412; 419; 482; 630; 772.
- Eryx (2)* Bjerg på Vestsicilien nær Trapani, berømt for sin Venus-kult I, 570 V, 759. X, 36. XII, 701
- Etrurien* Landet nord for Rom indtil op på Posletten VIII, 494.
- Etruskere* Folket i Etrurien; de skulle være indvandret fra Lydien i Lilleasien VIII, 503. IX, 149. X, 164; 203; 429. XI, 629. XII, 232.
- Etruskisk* Adjektiv til Etrurien og Etruskere VIII, 480. X, 180; 239. XI, 598. XII, 272.
- Euadne* Kastede sig på sin mands ligbål for at følge ham også i døden VI, 447.
- Euander* Konge over de til Pallanteum på det senere Palatium udvandrede Arkadere, fader til Pallas (3) VIII, 52; 100; 119; 178; 185; 351; 359; 456; 545; 558. IX, 9. X, 148; 370; 394; 419; 491; 515; 780. XI, 26; 31; 45; 55; 140; 148; 394; 835. XII, 184; 551.
- Euanthes* Phryger X, 702.
- Euboea* Ø nord for Attika, nu Evvia XI, 260.
- Euboeisk* Adjektiv til Euboea VI, 2; 42.
- Eufrat* VIII, 726.
- Eumedes* Trojaner, søn af Dolon XII, 346.
- Eumelus* Trojaner V, 665.
- Eumeniderne* Erinyerne, Furierne IV, 473. VI, 250; 374. Se også Dirae.
- Eunaeus* Trojaner, søn af Clytius (4) XI, 666.
- Europa* Verdensdelen I, 385. VII, 223. X, 90.
- Eurotas* Flod ved Sparta I, 498.
- Eurus* (Syd-)østenvinden I, 84; 110; 131; 140. II, 417.
- Euryalus* Trojaner V, 294; 295; 322; 323; 334; 337; 343. IX, 179; 184; 197; 222; 230; 280; 320; 342; 359; 373; 384; 390; 396; 423; 432; 466; 474; 481.
- Eurypylus* Græker II, 114.
- Eurystheus* Konge i Tiryns; Juppiter havde profeteret at den ætling af Perseus, der skulle fødes den dag, skulle blive en vældig konge, og dermed ment Hercules; men Juno forsinkede Hercules' fødsel og lod hans fætter Eurystheus fødes i utide; således blev Hercules Eurystheus undergivne og måtte trække for ham i 12 år eller til han havde løst 12 opgaver VIII, 292.
- Eurytion* Trojaner V, 495; 513; 541.
- Eurytus* Forfader til guldsmeden Clonus X, 499.
- Fabaris* Bjergbæk i Sabinerlandet, nu Farfa VII, 715
- Fabierslægten* Gens Fabia, Romersk adelsslægt VI, 844.
- Fabricius* Gaius Fabricius Luscinius, der som gesandt hos Pyrrhus modstod alle bestikkelsesforsøg og i 278. f. Kr. som consul advarede Pyrrhus mod et giftattentat, som kongens læge havde tilbudt Romerne at udføre VI, 843.
- Fadus* Rutuler IX, 344.
- fascēs* Stokkebundter med økse, tegn på først kongernes, siden embedsmændenes befalingsmyndighed og revselsesret i deres egenskab af folkesuverænitets repræsentanter VI, 818. VII, 174.
- Fauner* Italiske skovhalvguder VIII, 314.
- Faunus* Italisk skovgud, undertiden identificeret med Pan, beskytter af hjerde og afgrøder under navnet Inuus; orakelgud under navnet Fatuus; Latinus' fader VII, 48; 82; 213; 254; 368. X, 550. XII, 767; 777.
- Feronia* Italisk gudinde VIII, 564.
- Feronias fryd ved friskgrønne lunde* Helligområde og tempel for den Italiske gudinde Feronia i nærheden af Terracina VII, 800.
- Fescenniums kam* Udløber af Monte Cimino, måske det nuv. Corchiano VII, 695.
- Fidenae* By nord for Rom VI, 773.
- Flavinias sletter* Agerlandet ved Tiberen, måske ved det nuv. Fiano Romano VII,

696.
Flugt Dæmon i Mars' følge IX, 719.
Foruli By i Sabinerlandet, nu Civitatomassa VII, 714.
Fucinus Fucinersøen i Marserlandet i Abruzzerne, udtørret af kejser Claudius VII, 759.
Furier Erinyer III, 331. IV, 469; 474. VII, 324; 346; 374; 415; 447; 479; 511; 541; 571.
Fønikere Indbyggerne i Fønikien i det nuv. Libanon eller de derfra stammende Punere I, 343. IV, 347.
Gabii By øst for Rom VI, 773. VII, 613; 682 f. (Juno Gabinas marker).
Gabiivis Med togaen opkiltet, som Gabierne brugte det under ofringer og – ved en særlig lejlighed, da de blev angrebet under en ofring – i kamp VII, 613.
Gaetuler Nomadefolk i Libyen IV, 40; 326.
Gaetulien Gaetulernes land V, 51; 351.
Galaesus Latiner VII, 535; 575;
Galatea Nereide V, 826. IX, 102.
Gallere Kelterne, befolkningen på Posletten, i Frankrig og på de Britiske øer; Gallere invaderede flere gange Italien, således i 392, hvor de næsten indtog Rom VI, 858. VIII, 656; 657.
Ganges Floden i Indien IX, 30.
Ganymedes Søn af Dardanerkongen Tros og broder til Ilus og Assaracus, Aeneas' oldefader. G. blev bortført af Juppiter, der for tilfældet påtog sig en ørns skikkelse, og ophøjet til Olympens mundskænk I, 28. V, 252 (prinsens).
Garamantere Krigerisk nomadefolk i Libyen IV, 198. VI, 794.
Garamasnymfe Nymfe i Garamanternes land IV, 198.
Garganus Bjerg og Forbjerg i Apulien, Italiens 'spore', nu Promontorio del Gargano XI, 247.
Gela (1) Flod med udløb på sydkysten af Sicilien III, 701.
Gela (2) By på sydkysten af Sicilien III, 702.
Gelonere Folkeslag nord for Sortehavet mellem Dnjepr og Don VIII, 725.
Geryon, Geryones Trekroppet kæmpe, som Hercules nedlagde i Spanien for at erobre hans hjord og drive den hjem til Eurystheus i Tiryns VII, 663. VIII, 202.
Geter Folkeslag i Thrakien og det nuv. Bulgarien og Rumænien III, 35. VII, 604.
Geterlandet Thrakien III, 35.
Giganter Kæmpestore sønner af Jorden, med hundrede arme og slangeunderkrop; gjorde oprør mod guderne og rantes af Juppiters lyn I, 665. III, 578; 581.
Glaucus (1) Havgud (se Ovids Forvandlinger XIII, 906 ff.) V, 823.
Glaucus (2) Sibyllen Deiphobes fader VI, 36.
Glaucus (3) Trojaner faldet ved Troja VI, 483.
Glaucus (4) Lykier XII, 343.
Gnosisk Adjektiv til Gnosus (Knossos) på Kreta, Kretensisk VI, 23.
Gorgoner Kvindeuhyrer med slangehår, Medusaer VI, 289. VII, 341 (ental, om Medusa).
Gortys By midt på Kreta; 'fra Gortys' vil sige 'fra Kreta'; Kretenserne var berømte for bueskydning XI, 772.
Guddommens søn Caesar Augustus som (adoptiv)søn af den deificerede Julius Caesar VI, 792.
Graccherne Familie indenfor gens Sempronius med mange bedrifter; berømtest blev brødrene Tiberius og Gaius Gracchus, der forsøgte indre reformer, men begge blev myrdet, i hhv. 133 og 122 f. Kr. VI, 843.
Gradivus Mars III, 34. IX, 717. X, 542.
Graiere Grækere III, 288; 499. Se også: Achaeere, Achivere, Argivere, Danaere, Dorere, Grækere, Pelasgere.
Graviscæ Etruskisk kystby i Lazio, havneby for Tarquinia X, 184.
Gryneon By i Mysien i det nordvestlige Lilleasien; der var et Apollotempel og –orakel IV, 345.
Grækere I, 30; 40; 242; 467; 472. II, 36; 78; 148; 157; 177; 251; 258; 293; 396; 412; 462; 727; 757; 786. III, 54; 295; 550; 594; 697. IV, 228; 425. V, 360.

- VI, 97; 503; 529; 587. VIII, 127. X, 81; 334; 719; 538. Se også: Achæere, Achivere, Argivere, Danaere, Dorere, Graiere, Pelasgere.
- Gyaros* Ø i Ægæerhavet, nu Iaros III, 76.
- Gyas* (1) Trojaner I, 222; 612. V, 118; 152; 160; 169; 184; 223. XII, 459
- Gyas* (2) Latiner X, 318.
- Gyges* Trojaner IX, 762.
- Gylippus* Arkader XII, 271.
- Haemon* Rutuler IX, 684.
- Haemonides* Latiner X, 536; 540.
- Halaesus* Argiver flygtet efter mordet på Agamemnon til Italien, hvor han støtter Turnus i krigen VII, 723. X, 352; 411; 417; 422; 424.
- Halius* Trojaner IX, 767.
- Halys* Trojaner IX, 765.
- Hammon* Juppiter-Hammon; Ægyptisk gud, identificeret med Juppiter (Zeus); hans tempel og orakel lå i Siwah-oasen IV, 198.
- Harpalyce* Thrakisk jægerinde og røverpige I, 316.
- Harpalycus* Trojaner XI, 675.
- Harpyier* Grådige og uhumske fugleuhyrer på Strophaderne, opr. sat til at straffe Phineus III, 212; 226; 249; 365. VI, 289.
- haruspex* Etruskisk offer- og varselpræst VIII, 498.
- Havguden* Se Neptunus.
- havet foroven* Adriaterhavet; bølgen ved kysten forneden er det Tyrrenske hav VIII, 149.
- Hebrus* (1) Flod i Thrakien, nu på grænsen mellem Grækenland og Tyrkiet, gr. Evros, tyrk. Meriç, bulg. Maritza I, 317. XII, 331.
- Hebrus* (2) Trojaner X, 697.
- Hecate* Korsvejenes, trolddommens, nattens og spøgelsesernes gudinde, ofte fremstillet med tre hoveder, undertiden identificeret med Diana/Trivia IV, 511; 609. VI, 118; 247; 258; 564.
- Hector* Trojanernes største helt ved Troja; for hans genealogi se under Ilus I, 98; 273; 483; 750. II, 271; 275; 282; 522; 542. III, 312; 319; 343; 487. V, 190; 371; 634. VI, 166. IX, 155. XI, 289. XII, 440.
- Hecuba* Priamus' dronning II, 500; 515. X, 704.
- Helena* Den skønne Helena, Menelaus' dronning, bortført af Paris og således årsag til den Trojanske krig; efter Paris' død gift med Deiphobus I, 650. II, 568 (Tyndareus' datter); 601. VII, 364.
- Helenor* Lyder IX, 544; 545.
- Helenus* Trojaner, søn af Priamus III, 295; 329; 334; 347; 369; 380; 433; 485; 546; 559; 684; 712.
- Helicon* Musernes hellige bjerg i Boeotien i Mellemgrækenland VII, 641. X, 163.
- Hellas* Grækenland XI, 287.
- Helorus* Flod i nærheden af Syrakus på Sicilien, nu Tellaro III, 698.
- Helymus* En af Acestes' mænd V, 73; 300; 322; 339.
- Herbesus* Rutuler IX, 344.
- Hercules* Søn af Juppiter og Alcmena, stedsøn til kong Amphitryon III, 551. V, 410; 414. VI, 395; 801. VII, 656. VIII, 202; 270; 276; 542. VIII, 103. X, 319; 321; 464; 779. Se også: Alciden, Amphitryoniden, Amphitryonsønnen.
- Herculespoppel* Da Hercules havde hentet helvedshunden Cerberus op tog han en krans af poppelløv på som tegn på sejren; siden er poplen Hercules' træ VIII, 276.
- Herminius* Trojaner XI, 641.
- Hermione* Datter af Menelaus og Helena, datterdatter af Leda III, 328.
- Hermus* Flod i Lydien i Lilleasien VII, 721.
- Hernicum* Hernicernes bjergland nord for det nuv. Frosinone VII, 684.
- Hesione* Datter af Laomedon og søster til Priamus; befriet af Hercules fra søuhyret (se Neptunus); skænket som hustru af Hercules til hans følgesvend Telamon, konge på Salamis VIII, 158.
- Hesperusdøtrene* Hesperiderne, 'Aftenmøerne', tre døtre af Atlas og Natten; vogter ved hjælp af en altid vågen drage og andet personale i Atlas' have de gyldne æbletræer, som Juno fik af Jorden i bryllupsgave IV, 484
- Hesperien* Aftenlandet (efter gr. Hesperos, Aftenstjernen), d. v. s. Italien I, 530;

569. III, 163; 185; 186. VI, 6. VII, 3; 43; 541. VIII, 148. Se også: Vesterled.
- Hicataeon* Trojaner, fader til Thymoetes X, 123.
- Himella* Flod i Sabinerlandet, måske den nuv. Salto VII, 714.
- Hippocoon* Trojaner, søn af Hyrtacus V, 491; 502 (Hyrtacus's sønnen).
- Hippolyte* Amazonedronning, datter af Mars; et af Hercules arbejder var at erobre hendes bandolér XI, 661.
- Hippolytus* Søn af Theseus og Amazonen Hippolyte; afviste sin stedmoder Phaedras tilnærmelser; hun bagtalte ham da for Theseus, som i sin vrede bad Neptunus straffe ham; denne sendte et havuhyre som skræmte hans heste løbsk, så han blev dræbt; på Dianas bøn – Hippolytus var hendes yndling – vakte Aesculapius ham atter til live, hvorpå han blev skjult i Dianas lund ved Nemisøen under navnet Virbius, som hans søn fik efter ham. Se Ovids Forvandlinger XV, 497 ff. VII, 761; 765; 774.
- Hippotas* Trojaner, fader til Amastras XI, 673.
- Hisbo* Rutuler X, 384.
- Homole* Bjerg i Thessalien VII, 675.
- Hyaderne* Stjerner i stjernebilledet Tyren ('Bygebringerne' I, 744. III, 516.
- Hydaspes* Trojaner X, 747.
- Hydraen* Den af Hercules nedlagte mangelhovede slange ved Lerna VI, 576; 803 (slangen fra Lerna). VII, 658. VIII, 299 (slangen fra Lerna).
- Hylaeus* Kentaur, dræbt af Hercules VIII, 293.
- Hyllus* Trojaner XII, 535.
- Hypanis* Trojaner II, 340; 428.
- Hyracanere* Indbyggere i Hyrcanien VII, 604.
- Hyrcanien* Landskab i det nordlige Iran syd for det Kaspiske hav IV, 367.
- Hyrtacus* Trojaner, fader til Nisus og Hippocoon V, 491; 502. IX, 176; 234; 319.
- Hævingudinder* Erinyer S. d.
- Iaera* Dryade, moder til Bitias (2) og Pandarus IX, 673.
- Iapyx* Trojaner, læge, søn af Iasus XII, 391; 400; 420; 425.
- Iasius* Broder til Dardanus III, 168.
- Iasus* Trojaner, fader til Iapyx XII, 391.
- Icarus* Daedalus' søn, der fløj for højt og styrtede i det Ikariske hav under flugten, se Ovids Forvandlinger VIII, 183 ff. VI, 30.
- Ida (1)* Bjerg ved Troja II, 696; 801. III, 112. V, 252; 449. VII, 207; 222. IX, 80; 672. X, 157 (Idagubben); 230; 252. XI, 285. XII, 546.
- Ida (2)* Bjerg på Kreta III, 105. VII, 139.
- Ida (3)* Trojanerinde, Nisus' moder IX, 178.
- Idaeus (1)* Trojaner faldet ved Troja VI, 485.
- Idaeus (2)* Trojaner IX, 500.
- Idalisk* Adjektiv til Idalium V, 760.
- Idalium* By på Kypern, kendt for sin Venus- (Afrodite-) kult I, 681; 693. X, 51; 86.
- Idas (1)* Trojaner IX, 575.
- Idas (2)* Thraker X, 351.
- Idmon* Rutuler XII, 75.
- Idomeneus* Konge på Kreta, deltager i den Trojanske krig III, 121; 400. XI, 264.
- Ilia* Romulus' og Remus' moder I, 274. VI, 778.
- Ilione* Priamus' ældste datter, gift med Polymestor, konge i Thrakien I, 653.
- Ilioneus* Trojaner I, 120; 521; 559; 611. VII, 212; 249. IX, 501; 569.
- Ilium* Troja I, 68; 98; 268. II, 187; 241; 325; 431; 624; 703. III, 2; 109; 156; 182; 336; 603. IV, 78; 426. V, 262. VI, 64; 875. VII, 248; 262. VIII, 39; 134. IX, 285. X, 59; 62; 333. XI, 35; 245; 255.
- Illyrere* Folk i Illyrien, det nuv. Dalmatien I, 243.
- Illyrernes bugt* Det nordlige Adriaterhav I, 243.
- Ilus (1)* Trojansk konge, efter hvem Ilium er opkaldt eller iflg. nogle mytografer grundlagt. Ellers er stamtræet for det ældste Trojanske kongehus følgende: Dardanus grundlagde byen og avlede Erichthonius, der avlede Tros, der avlede Ilus, Assaracus og Ganymedes; Ilus avlede

- Laomedon, der avlede Priamus, der avlede Hector; Assaracus avlede Capys, der avlede Anchises, der avlede Aeneas, der avlede Ascanius/Ilus/Julus; Ganymedes avlede ingen. Kongerækken: Dardanus, Erichthonius, Tros, Assaracus, Ilus, Laomedon, Priamus. VI, 650.
- Ilus* (2) Ascanius' opr. tilnavn I, 268.
- Ilus* (3) Rutuler X, 400; 401.
- Ilva* Ø ud for Toscana, nu Elba; berømt for sin jernmalm X, 173.
- Imaon* Rutuler X, 424.
- Imbrusus* Lykier, fader til Asius og til tvillingerne Glaucus (4) og Lades X, 123. XII, 343.
- Inachien* Landet, hvor Inachos flyder, Argos, Grækenland XI, 286.
- Inachus* Flod ved Argos og dens guddom, der var fader til Io og stamfader til Argos' konger, derunder Acrisius VII, 287; 372; 792.
- Inarime* Ischia i Napolibugten IX, 716.
- Indere* VI, 794. VIII, 705.
- Indien* VII, 605
- Ino* Datter af Thebens grundlægger Cadmus, forvandlet til havgudinden Leucothea (se Ovids Forvandlinger IV, 397 ff.) V, 823.
- Inuus' Lejr* Castrum Inui (se Faunus), fæstning ved kysten ud for Ardea VI, 775.
- Io* Nymfe, datter af Inachus, elsket af Juppiter, forvandlet til kvie for at narre Juno, vogtet af Argos og siden forfulgt af Juno gennem hele verden, tilsidst forvandlet tilbage som den Ægyptiske gudinde Isis, (se Ovids Forvandlinger I, 588 ff.) VII, 789.
- Iopas* Sanger ved Didos hof I, 740.
- Iphitus* Trojaner II, 435.
- Iris* Regnbuens gudinde, gudernes, særlig Junos, sendebud, datter af Thaumatas, en søn af Pontos og Gaia IV, 694; 700. V, 606; 609; 657 (Gudinden). IX, 2; 4; (Thaumatasdatteren) 18; 803. X, 38; 73.
- Ismarus* (1) Lyder X, 139.
- Ismarus* (2) Bjerg i Thrakien X, 351.
- Italere* Fællesbetegnelse for folkene i Italien I, 109. V, 116. VIII, 502; 513. IX, 531. X, 109. XI, 592; 657. XII, 189; 202; 246; 251; 297; 582; 704; 827.
- Italien* Navnet Italia betegner i de ældste græske kilder det nuværende Calabrien, men blev efterhånden brugt om hele det område, hvori der var grundlagt græske kolonier, d. v. s. halvøen syd for det nuv. Napoli. Ifølge mythologien afløste det et ældre navn, Oenotria, og var afledt af navnet på en kong Italus, der hører hjemme i tiden længe før den Trojanske krig. Tidligst i det tredje årh. f. Kr. begyndte navnet at blive brugt om hele den Italiske halvø syd for Rubicon, som var forenet af Romerne i et forbundsfællesystem, og denne anvendelse fik en klar propagandistisk funktion under den anden Puniske krig. Ronernes samling af halvøen under navnet led et alvorligt tilbageslag i beg. af det første årh. e. Kr., da en stor del af deres Italiske forbundsfæller med magt ville oprette et Italisk forbund uden og imod Rom – eller opnå borgerret, hvilket sidste blev krigens resultat. Julius Caesar gav Polandet borgerret, hvorved navnet snart kom til at betegne det nuv. Italienske fastland. Denne enhed spillede en stor rolle i Augustus' politik både før og efter borgerkrigen med Antonius. I, 2; 13; 38; 68; 233; 252; 263; 380; 533; 554. III, 166; 185; 253; 254; 364; 381; 396; 417; 440; 458; 507; 522; 523; 673. IV, 106; 229; 275; 345; 346; 361; 381. V, 18; 82; 565; 629; 703; 730. VI, 61; 92; 355; 718; 757. VII, 85; 334; 469; 563; 643; 777. VIII, 331; 626; 678; 715. IX, 132; 267; 601. X, 8; 32; 41; 67; 74; 780. XI, 219; 508. XII, 35; 40; 176; 547; 628; 654; 838.
- Italisk* Adjektiv til Italere, Italien VII, 547. IX, 698; XI, 326; 420.
- Italus* Konge i Italien efter hvem landet fik navn III, 166 (sin konge). VII, 178.
- Ithaca* En af de Joniske øer, Ulixes' kongedømme II, 262. III, 272; 313.
- Ithaceren* Ulixes II, 122.
- Itys* Trojaner IX, 574.
- Ixion* Lapitherkongen; han prøvede at voldtage Juno, men det blev en sky han favnede; deraf fødtes Kentaurene VI,

- 601.
- Ixioniden* Pirithous, søn af Juppiter og Lapitherdronningen Dia; hans stedfader var Ixion VI, 393.
- Janiculum* Højdedraget over Trastevere i Rom, Gianicolo VIII, 358.
- Janus* Italisk gud for indgang og udgang; fremstilles med ansigt også i nakken VII, 180; 610. VIII, 357. XII, 198.
- Janustemplet* Se Tvillingeporte for Krig
- Japygere* Folket i Japygien eller i Apulien i almindelighed XI, 247.
- Japygien* Den sydlige del af Apulien VIII, 710.
- Japygisk* Adjektiv til Japygien XI, 678.
- Jarbas* Konge over Gaetulerne, søn af Juppiter IV, 36; 196; 198; 326.
- Jomfrugudinden* Pallas Athene, Minerva II, 31; 168.
- de Joniske bølger* Det Joniske hav III, 671.
- det Joniske hav* Havet syd for Italien og vest for Grækenland III, 211.
- Jorden* Terra, gr. Gaia, datter af Chaos IV, 166; 178. VI, 595 (Almoderjorden).
- Julier* Medlem af gens Iulia, den Juliske slægt I, 288.
- Julus* Ascanius, Aeneas' søn, Aeniden I, 267; 288; 556; 658; 677; 690; 709. II, 563; 652; 678; 681; 702; 710; 747. III, 339; 483. IV, 141; 234; 274; 616. V, 546; 570; 596; 668. VI, 364; 789. VII, 108; 116; 118; 478; 493. VIII, 47; 549. IX, 255; 257; 293; 310; 501; 590; 640; 652; 661. X, 524; 534. XI, 58; 110. XII, 168; 185; 384; 399.
- Juno* Juppiters hustru og søster, himlens dronning, gr. Hera I, 4; 9 (Gudernes dronning) 15; 23 (Saturnia); 36; 48; 64; 130; 279; 443; 446; 662; 667; 671; 734. II, 612; 761. III, 380; 437; 438; 547; 552 (Lacinia). IV, 45; 59; 105; 114; 128; 167; 371; 608; 693. V, 607; 679; 781. VI, 90. VII, 286 (Juppiters umilde viv); 330; 428; 438; 544; 552; 572; 592; 682. VIII, 60; 84; 291. IX, 2; 745; 764; 802. X, 62; 73; 96; 606; 611; 628; 659; 685; 760. XII, 134; 156; 791; 841.
- Juno Gabina* Juno dyrket i sit tempel i Gabii VII, 682.
- Juppiter* Den højeste gud, søn af Saturnus, gr. Zeus I, 42; 46; 60 (al magts fader); 78; 223; 254 (Guders og menneskers fader); 380; 394; 522; 731. II, 326; 689. III, 104; 116; 171; 223; 279; 681. IV, 90; 110; 199; 205; 206; 220; 237; 331; 356; 372; 614. V, 17; 254; 687; 726; 747; 784. VI, 123; 129; 271; 584; 586. VII, 110; 133; 139; 219; 286; 558 (vor drot); 770 (den almægtige fader); 799. VIII, 301; 319; 353; 381; 398; 427; 560; 573; 640; 653. IX, 83; 128; 208; 563; 624; 625; 630; 670; 673; 716; 803. X, 16; 112; 466 (Hercules' fader); 567; 606; 689; 758. XI, 901. XII, 144; 178; 247; 496; 503; 565; 725; 806; 808; 830; 849; 853; 878; 895.
- Juppiters fugl/vagt* Ørnen V, 254. IX, 563.
- Juturna* Nymfe, søster til Turnus X, 439 (Turnus' søster). XII, 138; 154; 222; 244; 448; 468; 477; 485; 784; 798; 813; 844; 854; 869.
- Kap Malea* Peloponnes' sydligste punkt V, 193.
- Karthago* Fønikisk koloni i det nuv. Tunis, grundlagt fra Tyrus, iflg. legenden af Dido/Elissa I, 12; 20; (Tyrernes højborg); 298; 366; 645. IV, 97; 224; 265; 348; 592; 669. X, 12; 53.
- Kentaur* Sergestus' skib ved kapsejladsen V, 122; 154; 157.
- Kentauren* Cupavos skib X, 195.
- Kentaurer* Dobbeltvæsener, halvt hest halvt mand, født af den sky, som Juno forvandlede sig til, da Ixion ville tage hende med vold VI, 285. VII, 674. VIII, 293 f.
- Knossos* By på Kreta III, 115. VI, 566. IX, 304.
- komet, kometer* (1) Den komet, der viste sig efter mordet på Julius Caesar; (2) stjernesud VIII, 681 (1). X, 272 (2).
- Korinths besejrer* Lucius Mummius, der besejrede Grækerne og ødelagde Korinth i 146 f. Kr. VI, 836.
- Kreta* III, 104; 117; 122; 129; 162; 171. IV, 70. V, 306; 588. XII, 412.
- Kreteere* Indbyggere på Kreta IV, 145. V, 285.
- den Kretiske bøffel* En frygtelig tyr, der

- hærgede på Kreta; Hercules fangede den og bragte den til Grækenland VIII, 294.
- Krigen* Den personificerede krig VI, 278.
- Krigsguden* Mars Se d.
- Krølleben* Mezentius' hest X, 861.
- Kykladerne* Øgruppe i det Ægæiske hav III, 126. VIII, 691.
- Kykloper* 'Kredsøjer', iflg. Homer enøjede kæmpekannibaler på Sicilien, iflg. Hesiod afkom af Gaia (Jorden) og Uranos (Himmelhvælvet), altså Titaner. Kykloper arbejder også i Vulcanus' smedie I, 201. III, 569; 643; 647; 675. VI, 630. VIII, 418; 424, 439. XI, 263
- Labicere* Folk fra Labicum, efter hvilken by Via Labicana er opkaldt; nu Montecompatri (?) VII, 796.
- Labyrinten* Daedalus' mesterværk på Kreta, se Ovids Forvandlinger VIII, 159 ff. V, 588. VI, 30.
- Lacinia* Tilnavn til Juno i hendes tempel på Lacinium (Capo Colonna) syd for Crotone i Calabrien III, 552.
- Laconerinden* Helena, således kaldt, fordi hun var dronning i Sparta i Laconien på Peloponnes VI, 511.
- Lades* Lykier XII, 343.
- Ladon* Arkader eller Trojaner X, 413.
- Laertes* Ulixes' fader III, 272.
- Lagus* Rutuler X, 380.
- Lamus* Rutuler IX, 334.
- Lamyrys* Rutuler IX, 334.
- Laocoon* Trojaner, Neptunus' præst II, 41; 201; 213; 215; 229.
- Laodamia* Protesilaos' hustru, der dræbte sig selv af sorg, da han blev den første faldne i krigen ved Troja VI, 448.
- Laomedon* Trojansk konge; for hans genealogi se Ilus; for hans brøde og straf se Neptunus III, 248. IV, 543. VII, 105. VIII, 157; 162.
- Laomedonsønner* Trojanere VII, 105.
- Lapithere* Mytisk folkeslag i Thessalien; da Pirithous holdt bryllup inviterede han alle guderne med undtagen Mars; som straf lod Mars Kentaureerne, der også var indbudt, yppe kiv med værterne; om slagsmålet (se Ovids Forvandlinger XII, 210 ff. og 429 ff.) VI, 601. VII, 305; 307.
- Lar* Husbeskytter, husgud V, 744. VIII, 543. IX, 259.
- Larides* Italiker, søn af Daucus X, 390; 395.
- Larina* En af Camillas ledsagerinder XI, 656.
- Latagus* Trojaner X, 697; 698.
- Latium* Landskab i Mellemitalien. På Vergils tid omfattede det landet mellem Tiberen og Liris. I den Italiske oldtid var det blot egnen, hvor *prisci Latini*, 'Latinerne ... og de gamle i Alba' boede, d. v. s. Albanerbjergene og det omliggende land, men i takt med Roms ekspansion kom navnet til at betegne ikke blot Rutulernes, men også Hernikernes, Aequernes og Volskernes områder indtil Terracina, d. v. s. kystlandet syd for Rom indtil Abruzzerne. Vergil sætter navnet i forbindelse med *lateo* 'jeg skjuler mig', fordi Saturnus skjulte sig dér (VIII, 323) I, 6; 31; 205; 265; 554. IV, 432. V, 568; 731. VI, 67; 89; 793. VII, 38; 54; 203; 271; 313; 342; 400; 601; 709; 716. VIII, 5; 10; 14; 18; 323; 600. IX, 485. X, 58; 300. XI, 141; 168; 361; 431; 518. XII, 24; 144; 148; 186; 530; 820, 826.
- Latinere* Oprindelig indbyggerne i Albanerbjergene, se Latium, siden også folk med Latinsk borgerret, etableret i Romerske militærkolonier i Latium og andetsteds. I, 6. V, 599. VII, 96; 151; 160; 367; 426; 470. VIII, 38; 55; 117; 448; 550. IX, 717; 720. X, 4; 77; 237; 311; 360; 895. XI, 17; 108; 120; 134; 193; 203; 229; 303; 588; 603; 618; 621; 745. XII, 1; 15; 211; 240; 448; 548; 556; 593; 604; 656; 693; 731; 823; 837.
- Latinus* Konge over Latinerne VI, 891. VII, 46; 50; 61; 71; 81; 92; 103; 193; 261; 284; 333; 373; 407; 432; 468; 556; 576; 585; 616. VIII, 17. IX, 274; 367; 388. X, 66. XI, 100; 213; 231; 402; 441; 469. XII, 10 (kongen); 18; 23; 58; 111; 137; 161; 192; 195; 285; 567; 585; 609; 707.
- Latona* Apollos og Dianas moder, også kaldt Leto I, 502. XI, 534.
- Latonia* Diana XI, 538.
- Laurentere* Beboere af Ager Laurens (Laurentum), d. v. s. landet mellem Ostia

- og Ardea V, 797. VI, 891. VII, 47; 171; 650; 661. VIII, 38; 371; 537. X, 635; 706; 709. XI, 431; 850; 909. XII, 137; 240; 279; 542.
- Laurentinere* Laurentere XII, 768.
- Laurentisk* Adjektiv til Laurentum VII, 342.
- Laurentum* Ager Laurens, Laurenternes mark VIII, 1; 71; 613. IX, 100. X, 671. XI, 206. XII, 24.
- Lausus* Søn af Mezentius VII, 649; 651. X, 426; 434; 439; 700; 775; 789; 799; 810; 812; 814; 821; 830; 839; 841; 863; 902.
- Lavinia* Datter af Latinus og Amata VI, 764. VII, 72; 80; 314; 318; 359. XI, 479. XII, 64; 80; 194; 605; 937.
- Lavinium* Aeneas' nystad i Latium, det nuv. Pratica di Mare I, 2; 258; 270. IV, 236. VI, 84. XII, 194 (by).
- Leda* Datter af kong Thestius i Calydon, taget af Juppiter i svaneskikkelse, moder (med Juppiter) til Castor og Pollux og (med den Spartanske konge Tyndareus) til Helena og Clytemnestra I, 652. III, 328.
- Lelegere* Forhistorisk folk i Vestlilleasien VIII, 725.
- Lemnos* Ø i det nordlige Aegæerhav; Homer beretter, at Juppiter engang slyngede Vulcanus ned fra Olympen, så han landede på Lemnos og brak sit ene ben; derefter var han halt VIII, 454.
- Lenaeisk* Kuldtilnavn til Bacchus. Lenaeiske ofre betyder altså ofre af vin IV, 207.
- Lerna* By i Argolis, hvor den af Hercules nedlagte mangehovede slange, Hydraen, huserede VI, 287; 803. VIII, 299. XII, 518.
- Lethe* Glemslens flod i Underverdenen V, 854. VI, 705; 714; 749.
- Leto* Apollons og Dianas moder, også kaldt Latona XI, 557. XII, 198.
- Leucaspis* Trojaner, rimeligvis Orontes' styrmand VI, 334.
- Leucate* Forbjerg på sydspidsen af øen Leukas ved Nordgrækenlands kyst til Adriaterhavet III, 274. VIII, 676.
- Liber* Bacchus VI, 804.
- Liburnere* Folk på Illyriens kyst I, 243.
- Libyen* Afrika I, 22; 226; 301; 339; 377; 384; 527; 577; 596. IV, 106; 173; 258; 271; 320; 348. V, 192; 595; 790. VI, 338; 694; 843. VII, 718. VIII, 368.
- Libysk* Adjektiv til Libyen I, 158; 339; 421. V, 37. XI, 265.
- Lichas* Latiner X, 314.
- Licymnia* Helenors moder IX, 546.
- Liger* Etrusker IX, 570; 572. X, 575; 576; 580; 595.
- Ligurere* Folkene i Ligurien, d. v. s. kystlandet ved den Italiske halvø nordvestrod X, 185. XI, 700; 715.
- Lilybaeum* By ved Siciliens vestligste punkt, Capo Lilibeo, nu Marsala III, 706.
- Lipare* Lipari, den største ø i de Aeoliske øer nord for Sicilien; øen 'nord for Lipare' er Stromboli (Strongyle), og ikke Vulcano, der ligger syd for Lipari VIII, 416.
- Liris* Trojaner XI, 670.
- List* Dæmon i Mars' følge XII, 336.
- Locrere* Indbyggerne i landskaberne Locris i Mellemgrækenland; de Naryciske Locrere kom fra det Opuntiske Locris, Ajax' hjemland III, 399. XI, 265.
- Lucagus* Rutuler X, 575; 577; 586; 592.
- Lucas* Rutuler X, 561.
- Lucetius* Rutuler IX, 570.
- Lucifer* 'Lysbringeren', Morgenstjernen II, 801.
- Lupercal* 'Ulvegrotten', Grotte på Palatin, hvor Faunus, identificeret med Pan, havde en kult; stedet associeredes også med Mars (Romulus og ulvinden) VIII, 343; 630 (Krigsgudens grotte).
- Lupercer* En slags præsteskab bestående af unge mennesker, der under Lupercaliefesten i februar løb nøgne med uldhuer på gennem gaderne og slog efter kvinder med gedeskindsremme, hvilket mentes at bringe frugtbarhed; Cicero anså foretagendet for et barbarisk oldtidslevn, men under Augustus kom det til en vis ære og værdighed VIII, 664.
- Lyaeus* Bacchus IV, 58.
- Lycaon (1)* Våbensmed fra Knossos på Kreta IX, 304.
- Lycaon* Trojaner, fader til Erichaetes X, 749.
- Lycaeon* 'Ulvejberget' i Arkadien VIII, 344.

- Lyctierkongen* Idomeneus, kaldt således efter byen Lyctos på Vestkreta III, 400.
- Lycurgus* Konge over Edonerne i Thrakien, der forfulgte Bacchus' ammer og derfor straffet med blindhed III, 14
- Lycus* Trojaner I, 221. IX, 544; 556.
- Lydere* Indbyggerne i Lydien i Lilleasien, allierede med Troja; en del udvandrede til Italien, hvor de blev kaldt Etruskere, Tuscere eller Tyrrhenere X, 155. XI, 758.
- Lydisk* Adjektiv til landskabet Lydien i det vestlige Lilleasien; Etruskisk, fordi Etruskerne mentes at være indvandret fra Lydien; II, 781. VIII, 479. IX, 11. X, 141.
- Lykere* Indbyggere i Lykien, Trojas allierede i krigen VI, 334. X, 751.
- Lykien* Landskab i det sydlige Lilleasien IV, 144; 346. VII, 721. X, 126. XII, 344.
- Lykisk* Adjektiv til Lykien og Lykierne. Lykierne havde hjulpet Trojanerne i krigen; Apollo havde en berømt helligdom med orakel i Patara i Lykien I, 113. IV, 377. VII, 816. VIII, 167. XI, 773. XII, 516.
- Lyn* se Tordenkile
- Lynceus* Trojaner IX, 768.
- Lyrnesere* Indbyggere i Lyrnesus X, 126.
- Lyrnesus* By i Mysien som var allieret med Troja; den blev iflg. Iliaden indtaget af Achilles, hvis bytte bl. a. var Briseis XII, 547.
- løfte* Ofte en bøn (votum) af formen: 'dersom du, (Guden), lader det og det ske, vil jeg gøre det og det'. En særlig form (devotio) består i at man lover guderne, ikke blot sine fjenders, men også sit eget liv som offer, f. eks. for at vinde sejr for sin hær, som Decierne gjorde. Eder, f. eks. 'kraftædemig', har ofte denne ukristelige form III, 279; 404; 438; 548. V, 234. VI, 51. VII, 471. VIII, 61. IX, 24; 624 ff. XI, 4; 50; 157.
- Machaon* Søn af Asclepius, Græsk kriger og læge II, 263.
- Maeander* Flod i Lilleasien, der bugter sig meget VII, 701.
- Maeanderbesætning* Påstukket Maeanderbort, således kaldt efter floden Maeander V, 251.
- Maenadé* Kvinde, der deltager i Bacchusfester IV, 301. VI, 517
- Maeon* Rutuler, søn af Phorcus X, 336.
- Maenien* Landskab i Lydien, brugt metonymisk om både hele Lydien og om Etrurien VIII, 499 (om Etrurien). IX, 545 (om Lydien).
- de Maeotiske sunde* (Landene ved) det Azowske hav VI, 799.
- Magus* Latiner X, 521.
- Maja* Datter af Atlas, ved Juppiter moder til Mercurius (Hermes) I, 297. VIII, 138; 140
- Manlius* Marcus Manlius Capitolinus var kommandant, da Gallerne i 392 forsøgte en natlig storm på Capitolium; Manlius blev vækket af de hellige gæs og slog angrebet tilbage VIII, 652.
- Manto* Spådomskyndig Nymfe, moder til Ocnus X, 199.
- Mantua* By på Posletten, nu Mantova; Vergils fødeby X, 200; 201; 203.
- Marcellus (1)* Marcus Claudius Marcellus, consul 222 f. Kr., hvor han besejrede en Gallisk invasion og personlig dræbte dens høvding Britomarus; consul s. m. Fabius Maximus efter slaget ved Cannae (216 f. Kr.); erobrede Syrakus i 212 f. Kr.; ialt consul 5 gange VI, 855; 860.
- Marcellus (2)* Efterkommer af Marcellus (1) og Augustus' søster Octavia; han blev adopteret af Augustus i 23 f. Kr., men døde to år efter som 20-årig VI, 883.
- Marica* Nymfe, Latinus' moder VII, 47.
- Marken for Mars* Marsmarken i Rom, hvor Augustus mausolæum ligger VI, 872.
- Mars* Krigens gud, gr. Ares I, 274; 276 (Krigsguden). III, 13; 34 (Gradivus). VI, 777; 872. VII, 304; 603 (Krigsguden); 608. VIII, 434; 557; 630 (Krigsguden); 700 (Krigsguden). IX, 565 (Krigsguden); 584 (Krigsguden); 684 (Krigsguden); 717 (Gradivus); 721 (Krigsguden). X, 21; 280 (Krigsguden); 542 (Gradivus); 755. XI, 7; 153; 661. XII, 1 (Krigsguden); 72 (Krigsguden); 179 (Mavors); 331; 410; 497 (Krigsguden).
- Marsere* Italisk stamme i Abruzzerne

- VII, 750; 758. X, 543.
Massicus (1) Bjerg i Campanien, berømt for sin vin VII, 726.
Massicus (2) Etrusker X, 166.
Massylere Nomadefolk i Libyen, i Didos tjeneste IV, 132; 483; 510. VI, 60.
Maurere Libyere IV, 207.
Mavors Mars XII, 179.
Maximus Quintus Fabius Maximus Cunctator valgtes til dictator efter Romernes nederlag til Hannibal i begyndelsen af den anden Puniske krig (217 f. Kr.); hans strategi var henholdende og gav Romerne tid til at komme til kræfter og sluttelig vinde krigen; hans tilnavn betyder 'Nøleren' VI, 845.
Medon Trojaner faldet ved Troja VI, 483.
Medusa En af Gorgonerne VII, 341 (Gorgo). VIII, 438.
Megaras bugt Ved Megara Hyblaea, en græsk koloni nord for Syrakus på Sicilien III, 689.
Melampus Hercules' følgesvend, der slog sig ned i Latium, hvortil han kom, da Hercules vendte tilbage fra Spanien med Geryons kvæg; fader til Cisseus (2) og Gyas (2) X, 320.
Meliboea By i Thessalien, hvor Philoctetes var konge III, 401. V, 251.
Memmiusslægten Gens Memmia, plebeisk Romersk adelsslægt V, 116.
Memnon Søn af Aurora og Tithonus, konge over Aethioperne, Trojas allierede I, 489, 751 (Auroras søn).
Menelaus Søn af Atreus, broder til Agamemnon, Helenas ægtemand II, 264; 572 (manden). VI, 525. XI, 262.
Menestheus Lyrneser, søn af Clytius (2), broder til Acmon X, 129.
Menoetes (1) Gyas' styrmand V, 161; 166; 175; 178.
Menoetes (2) Arkader XII, 517.
Mercurius, Mercur Gudernes sendebud, gr. Hermes, søn af Juppiter og Maja I, 297 (sin søn med Maja). IV, 222; 557. VIII, 138.
Melite Nereide V, 825.
Merops Trojaner IX, 702.
Messapus Leder af hjælpetropper til Turnus fra egnen omkring Monte Soratte og Monte Cimino VII, 691. VIII, 6. IX, 27; 123; 160; 351; 365; 457; 523. X, 353; 749. XI, 429; 464; 519; 520; 603. XII, 128; 289; 293; 488; 550; 661.
Metabus Volskerkonge, fordrevet fra Privernum, Camillas fader XI, 539; 564.
Metiscus Turnus' vognstyrer XII, 469; 472; 622; 737; 784.
Mettus Etruskerbyerne Veii og Fidenae angreb Rom på hemmelig tilskyndelse af Albas hersker Mettus Fufetius; Roms konge, Tullus Hostilius (672-641 f. Kr.) tilkaldte sin allierede og hans tropper, men i slaget holdt Mettus sig forræderisk tilbage for at kunne slutte sig til sejrherren; Romerne sejrede og straffede forræderiet VIII, 642.
Mezentius Etruskerkonge VII, 648; 654. VIII, 7; 481; 501; 569. IX, 521; 586. X, 151; 204; 689; 729; 738; 742; 762; 768; 770; 897. XI, 7; 16.
Mimas Trojaner X, 702; 706.
Mincius Galionsfiguren på Ocnus' skib, opkaldt efter floden (nu Mincio), der gennemstrømmer Mantua og kommer fra Lacus Benacus, Gardasøen X, 205.
Minerva Pallas Athene II, 226; 403. VI, 840. VIII, 409 (sin tynde Minerva: det vævehåndværk, der kun kaster lidt af sig); 435; 699. XI, 259; 477.
Minio Flod i Toscana, nu Mignone X, 183.
Minos Konge på Kreta og efter sin død dommer i Underverdenen VI, 14; 432.
Minotaurus Det halvt tyre-, halvt menneskeformede uhyre, der blev frugten af Pasiphaës elskov med tyren og som spærredes inde for at husere i Labyrinten VI, 25.
Misenus (1) Trojaner, Aeneas' trompeter III, 239. VI, 162; 163; 189; 212.
Misenus (2) Forbjerget nord for Napoli, opkaldt efter Misenus (1) VI, 234.
Mnestheus Trojaner IV, 288. V, 116; 183; 188; 194; 210; 218; 226; 492; 494; 507. IX, 171; 306; 778; 781; 811. X, 143. XII, 127; 384; 443; 459; 549; 561.
Monoecus' borg Det nuv. Monaco i det dav. Gallien VI, 830.
Morinere Gallisk folkeslag omkring det

- nuv. Calais i Frankrig VIII, 727
Mulciber Vulcanus VIII, 724.
Murranus Latiner XII, 529. XII, 638; 639.
Muserne De ni gudinder for kunst I, 8. VII, 37; 41 (Gudinde); 641 (Gudinder). IX, 77; 525 (Calliope og dine søstre); 774; 775. X, 163 (Gudinde); 191.
Musaeus Mytisk førhomerisk digter VI, 667; 672.
Mutusca Sabinerby VII, 711.
Myconos Øen Mykonos ved Delos III, 76.
Mygdon Phryger, fader til Coroebus II, 341.
Mykene Agamemnons kongeby i Argolis I, 285; 650. II, 25; 180; 331; 578. V, 52. VI, 838. VII, 222; 372. IX, 139.
Myrmidonere 'Myremændene', Aigineter forvandlet fra myrer til mennesker efter en pest på øen: Ajax, Telamons søns soldater II, 7. XI, 403.
Nar Biflod til Tiberen syd for Orte, nu Nera VII, 517.
Narycisk Adjektiv til byen Naryx i landskabet Locris i Mellemgrækenland III, 399.
Natten Nattens gudinde, søster (hos Vergil) til Jorden III, 512. VI, 250 (Eumenidernes moder). VII, 138; 331. XII, 846; 860.
Nautes Trojaner V, 704; 728.
Naxos Ø i Ægæerhavet III, 125.
Nealces Trojaner X, 753.
Nemea By på det nordøstlige Peloponnes, hvor en skrækkelig løve huserede; den blev dræbt af Hercules, som siden bar dens skind VIII, 295.
Nemisoen Sø i Albanerbjergene VII, 515 f. (søen Trivia spejler sig i).
Neoptolemus Achilles' søn, også kaldt Pyrrhus II, 498. III, 333. XI, 264.
Neptunus Havets gud, broder til Juppiter. N. havde sammen med Apollo hjulpet Ilus' søn, Laomedon med at bygge Trojas Mure, men da kongen snød dem for den aftalte løn, straffede guderne Troja med pest (Apollo) og et søuhyre, som skulle æde kongedatteren, Hesione; men Hercules kom til og befriede prinsessen; da kongen påny nægtede at belønne ham som aftalt, ødelagde Hercules Troja (for første gang) I, 124; 145; 154 (bølgernes fader). II, 201; 610; 625. III, 3, 74; 119. V, 14; 194 (Havguden); 360 (Havguden); 639; 782; 816; 863. VII, 23; 691. VIII, 695; 699. IX, 145 (Havguden). X, 354 (Havguden). XII, 128.
Nereider Døtre af Nereus og Doris, havnymfer III, 74. V, 240. VIII, 384. IX, 102.
Nereus Havgud II, 418. IX, 102. X, 764.
Neritus En af de Joniske øer i Adriaterhavet III, 271.
Nersae By i Sabinerlandet VII, 744.
Nilen VI, 800. VIII, 711. IX, 31.
Niphaeus Rutuler X, 570.
Nisaea Nereide V, 826.
Nisus Trojaner, søn af Hyrtacus V, 294; 295; 318; 328; 353; 354. IX, 176; 185; 199; 207; 223; 230; 233; 258; 306; 307; 339; 353; 386; 417; 424; 438; 466.
Noëmon Trojaner IX, 767.
Nomentum By nordøst for Rom VI, 773. VII, 712.
Notus Søndenvinden I, 84; 108. II, 417. III, 269.
Numa (1) Roms anden konge VI, 810 (den Romerske drot).
Numa (2) Rutuler IX, 454.
Numa (3) Rutuler X, 562.
Numanus Rutuler, også kaldt Remulus IX, 592; 654.
Numicus Bæk i Latium, nu Fossa di Pratica VII, 150; 242; 797.
Numidisk Adjektiv til Numiderne, et nomadefolk i Libyen IV, 41.
Numitor (1) Konge i Alba Longa VI, 768.
Numitor (2) Rutuler, søn af Phorcus X, 342.
Nursia By i Sabinerlandet, nu Norcia VII, 716.
Nymfer Fællesbetegnelse for halvgudinder i skove, træer, kilder, floder, hav og bølge I, 71; 168; 329. IV, 168; 198. VII, 47; 137; 735; 775. VIII, 71; 314; 336; 339. IX, 122. X, 83; 220; 221; 231; 550. XI, 533; 588; 858. XII, 159; 786.

- Nysa* Bjerg i Indien, hvor Bacchus blev opfostret VI, 805.
- oceanet* Atlanterhavet I, 287. IV, 480.
- Oceanus* Verdenshavet IV, 129. XI, 1. XII, 114.
- Ocnus* Mantuas grundlægger, søn af Manto og Tiberen X, 198.
- Oechalia* By i Thracis i det nordlige Mellemgrækenland; dens konge Eurystus havde lovet sin datter til den, der kunne besejre ham i bueskydning; det gjorde Hercules, men kongen vedstod ikke sit ord VIII, 290.
- Oebalus* Konge på Capri, søn af Telon VII, 734.
- Oenotrien* Gammel betegnelse for et landskab i Syditalien, udvidet til at gælde hele Italien VII, 85.
- Oenotriere* Folk i Oenotrien, d. v. s. Italien III, 165.
- Oenotrisk* Adjektiv til Oenotrien, Oenotriere I, 532.
- ofre (1)* til guder I, 49; 334; 632; 736. II, 132; 156; 202. III, 20; 66; 115; 118; 177; 178; 261; 264; 354; 404; 548. IV, 57; 63; 201; 207; 453; 455; 500; 636; 703. V, 54; 77; 237; 329; 483; 735; 772; 783. VI, 38; 154; 246; 637; 809. VII, 71; 86; 92; 133; 176; 245; 764. VIII, 106; 279; 306; 544; 641. IX, 86; 406; 585; 626. X, 176; 619. XI, 50; 199. XII, 13; 169 ff.; 214; 296.
- ofre (2)* til døde II, 587. III, 301; V, 94 ff. VI, 224. IX, 215. X, 519. XI, 82. XII, 949.
- Oileus* Fader til Ajax I, 41.
- Olearos* Ø i det Ægæiske hav III, 126.
- Olympen* Bjerg i Thessalien, gudernes bolig II, 591; 779. IV, 269; 694. V, 533. VI, 579; 583; 586; 782. VII, 140; 218; 558. VIII, 280; 320; 533. IX, 84; 106. X, 1; 115; 216; 437; 621. XI, 726; 867. XII, 634; 792.
- Opheltes* Trojaner, fader til Euryalus IX, 201.
- Opis* Nymfe, Dianas fortrolige XI, 532; 595; 836; 867.
- Orcus* Underverdenen II, 398. IV, 243. VI, 273. IX, 527; 785. XI, 397.
- Oreader* Bjergnymfer, Nymfer I, 499.
- Orestes* Søn af Agamemnon og Clytemnestra; hævned sig på Pyrrhus, der blev gift med hans kusine Hermione og på sin moder, der havde myrdet hans fader, og blev derfor forfulgt af Erinyerne III, 330. IV, 471.
- Orion (1)* Gigant og jæger fra Boeotien; han forfulgte Plejaderne (Atlas' døtre) og både han og de blev forvandlet til stjernebilleder X, 763.
- Orion (2)* Stjernebilledet Orion, hvis nedgang i november indvarsler vinterens storme I, 535. III, 517. IV, 52. VII, 718. X, 763.
- Orithyia* Datter af kong Erechtheus af Athen; bortført af Boreas, Nordenvinden, til Thrakien, (se Ovids Forvandlinger VI, 675 ff.) Hvorledes hun kom i forbindelse med Pylumnus, er uklart; men hos Homer stammer Achilles' heste fra Boreas. Vergil har da vel ønsket at understrege Turnus' heroiske status ved at lade ham få heste fra samme kilde XII, 83.
- Ornytus* Etrusker XI, 678.
- Orodes* Trojaner X, 732; 737.
- Orontas* Lykier i Aeneas' følge I, 113; 221. VI, 334.
- Orpheus* Thrakisk sanger og lyrespiller, søn af Apollo og en muse, Calliope; ægtede dryaden Euridice, efter hvis død han drog til underverdenen og fik hende fri mod først at se hende, når de var oppe; men han vendte sig for tidligt VI, 119; 645 (den Thrakiske præst).
- Orses* Trojaner X, 748.
- Orsilocus* Trojaner XI, 636; 690; 694.
- Orta* By i Sabinerlandet VII, 716.
- Ortygia (1)* Delos III, 124.
- Ortygia (2)* Ø ud for Syrakus III, 693.
- Ortygius* Rutuler IX, 573.
- Oscere* Italisk folk i Campanien VII, 730.
- Osinius* Etrusker, Clusiums konge X, 655.
- Osiris* Latiner XII, 458.
- Othrys (1)* Trojaner, fader til Panthus II, 319.
- Othrys (2)* Bjerg i Thessalien VII, 675.
- Pachynus* Forbjerg på Siciliens Sydøstspids III, 429, 699. VII, 288.

- Pactolus* Flod i Lydien, guldsandsførende, fordi kong Midas afvaskede sin forbandelse i den (se Ovids Forvandlinger XI, 94 ff.) X, 142.
- Padusa* Den sydligste af (de daværende) grene i Po-deltaet XI, 457.
- paean* hymne VI, 657.
- Paioniske urter* Således kaldet efter lægeguden Apollon Paionios eller Paieon, der hos Homer nævnes som gudernes læge VII, 769.
- Pagusus* Trojaner XI, 670; 672.
- Palamedes* Græsk helt, som blev henrettet for forræderi II, 81.
- Palatium* Den af Roms høje, hvor Euander havde bygget sin stad Pallanteum IX, 9.
- Palinurus* Trojaner, Aeneas' styrmænd III, 201; 513, 562. V, 12; 833; 840; 843; 847; 870. VI, 337; 341; 348; 373; 381.
- Palladiet* En kultstatue af Minerva (Pallas Athene), med hvis forbliven på borgen i Troja byens eksistens stod og faldt II, 165; 183; 188 IX, 150.
- Pallanteum* Arkadernes by på det senere Palatium i Rom VIII, 54; 341. IX, 241.
- Pallas (1)* Pallas Athene, Minerva, krigens, kunstens, det kvindelige håndværks og videnskabens gudinde, datter af Juppiter I, 39; 480. II, 15; 31 (jomfrugudinden); 163; 168 (jomfrugudinden); 171 (Tritonia); 189; 615. III, 531; 544. V, 496 (Gudinden); 704. VII, 154; 805. XI, 483.
- Pallas (2)* Stamfader til de til Italien udvandrede Arkadere VIII, 51; 54. IX, 196.
- Pallas (3)* Euanders søn VIII, 105; 110; 121; 168; 308; 466; 514; 575; 587. X, 160; 366; 374; 381; 383; 386; 393; 399; 411; 420; 433; 442; 445; 457; 474; 480; 485; 492; 504; 505; 515; 519; 533. XI, 26; 27; 30; 39; 59; 82; 97; 141; 149; 163; 169; 178. XII, 942; 948; 949.
- palme* Tegn på (eller metafor for) sejr V, 70; 111; 472; 520. VII, 656.
- Palmus* Trojaner X, 697; 699.
- Pan* Oprindelig en Arkadisk lokalgud for hyrder og hjoede, senere fællesgræsk, men ikke rigtig integreret i den Olympiske gudeverden; fremstilles med bukkehorn og -ben; Romerne identificerede ham med Faunus VIII, 344.
- Pandarus (1)* Trojaner, broder til Eurytion; i Homers Iliade (IV, 85 ff.) sårer han Menelaos på Pallas Athenes anstiftelse og genåbner derved fjendtlighederne V, 496.
- Pandarus (2)* Trojaner, søn af Alcanor, broder til Bitias IX, 472; 722; 736. XI, 396.
- Panopaea* En af Nereiderne V, 240; 825.
- Panopes* En af Acestes' mænd V, 300.
- Pantagia* Bjergflod på østkysten af Sicilien III, 688.
- Panthus* Trojaner II, 318; 319; 322; 323; 336; 429.
- Paphos* By på Kypem, kendt for sin Venuskult I, 415. X, 51; 86.
- Parcerne* Skæbnegudinderne, gr. Moirai, tre i tal, som tænkes at spinde eller tvinde hvert menneskes livstråd og afbryde den, når han skal dø, og i alm. at bestemme (eller registrere?) skæbnens gang I, 22. III, 379. IX, 107. X, 814. XII, 147; 150.
- Paris* Søn af Priamus og Hecuba; voldgiftsmand mellem Juno (Hera), Minerva (Athene) og Venus (Afrodite) i deres strid om hvem der var smukkest; han gav prisen til Venus, der lovede ham den skønne Helene, som han derpå bortførte fra Menelaos i Sparta I, 26. II, 602. IV, 215. V, 370. VI, 57. VII, 321; 363 (den Phrygiske hyrde). X, 703; 705.
- Paros* Ø i Ægæerhavet, berømt for sit hvide marmor III, 126. VI, 471.
- Parthenius* Trojaner X, 748.
- Parthenopaeus* En af heltene i en af krigene om Theben VI, 480.
- Parthere* Folk i Parthien i det nordlige Iran; deres rige afløste det Persiske og var i århundreder Romernes stærkeste rival i østen; i 53 f. Kr. havde Partherne massakreret en Romersk hær under Crassus og erobret talrige felttegn; i 20 f. Kr. opnåede Augustus ad diplomatisk vej udlevering af felttegn og overlevende fanger; det fejredes som en stor militær sejr VII, 606. XII, 856; 857.

- Pasiphaë* Minos' dronning, bekendt for sin sodomi med tyren, hvorved hun blev moder til Minotaurus VI, 24; 447.
- Palaemon* Melicertes, søn af Ino, forvandlet sammen med sin moder til havgud (se Ovids Forvandlinger IV, 397 ff.) V, 823.
- Palicus* Siculisk gud IX, 585.
- Patavium* Det nuv. Padova I, 247.
- Patron* Acarnaner, d. v. s. stammende fra landskabet Acarnanien i det vestligste Mellemgrækenland V, 297.
- Pelasgere (1)* Urbefolkningen i Grækenland, Grækere I, 624. II, 84; 106. Se også: Achaeere, Achivere, Argivere, Danaere, Dorere, Graiere, Grækere.
- Pelasgere (2)* Urfolk i Italien VIII, 600.
- Pelasgisk* Adjektiv til Pelasgere IX, 155.
- Peleus* Achilles' fader II, 785.
- Peliden* Achilles, søn af Peleus II, 547.
- Pelias* Trojaner II, 435; 436.
- Pelops* Søn af Tantalus (se Ovids Forvandlinger, Register), konge i Mykene, fader til Atreus. II, 194.
- Pelops' borg* Peloponnes, hvor Mykene var overkongens borg II, 194.
- Pelorus* Forbjerg på Siciliens nordøstspids III, 411; 687.
- Penater* Et hus' eller en bys skytsmagter; P. må nærmest opfattes som en art feticher, hvis bevarelse er afgørende for husets (slægtens) eller byens (fædrelandets) eksistens; P. kan derfor bruges metonymisk om hjemmet eller landet. I, 68 (deres slagne Guder); 378. II, 293; 319 f. (deres slagne Guder); 514; 717 (fædrenguder); 747 (Teucrernes Guder). III, 12; 149. IV, 598. V, 62. VII, 121; 229. VIII, 11 f. (sine slagne Guder); 543; 679. IX, 259.
- Penelëus* Græker II, 425.
- Penthesilea* Dronning over Amazonerne, datter af Mars; kom efter Hectors begravelse Troerne til hjælp, men blev dræbt af Achilles, der i det samme forelskede sig i hende I, 491. XI, 661.
- Pentheus* Konge i Theben; modsatte sig Dionysus-kulten og fik en gruelig ende (se Ovids Forvandlinger, III, 511 ff.); hovedperson i Euripides' Bacchantinder IV, 469.
- Pergama* Borgen i Troja eller i udvidet betydning Troja I, 466; 566. II, 177; 291; 555; 572. III, 110; 133; 336; 349. IV, 344. VI, 64; 516. VIII, 37; 374. X, 58. XI, 280.
- Periphas* Græker II, 476.
- Petelia* By i Apulien, grundlagt af Philoctetes III, 402.
- Phaeacere* Sagnfolk på Cercyra, nu Korfu III, 291.
- Phaedra* Datter af Minos, gift med Theseus; forelskede sig i sin stedsøn Hippolytus og begik, da hun blev afvist, selvmord efter at have angivet Hippolytus som forfører. Theseus nedkaldte Neptunus' forbandelse over sønnen, der blev slæbt ihjel af sine heste, der skæmtes løbske af et søuhyre VI, 445: VII, 765 (sin stedmor).
- Phaëthon* Solens søn, der lånte sin faders vogn og kørte galt med den; (se Ovids Forvandlinger II, 1 ff. Om hans søstre se sst. II, 340 ff.) X, 189.
- Phaleris* Trojaner IX, 762.
- Pharus* Rutuler X, 322.
- Phegeus (1)* Slave hos Trojanerne V, 262.
- Phegeus (2)* Trojaner IX, 765.
- Phegeus (3)* Trojaner XII, 371.
- Phenëus* By i det nordøstlige Arkadien VIII, 165.
- Pheres* Arkader eller Trojaner X, 413.
- Philoctetes* Græsk helt, konge i Meliboea i Thessalien; han havde arvet Hercules' bue og pile; han blev, såret af et slangebids, der stank grueligt, efterladt på Lemnos, men hentet til Troja, da det var spået, at byen kun kunne falde, når Hercules' pile var med i kampen III, 401.
- Phineus* Konge i Salmydessos i Thrakien; hans sønner blev forført af hans dronning, deres stedmoder; han blindede dem og blev til straf plaget af Harpyierne, der røvede eller besudlede hans mad, hver gang han ville spise; blev befriet af nordenvindssønnerne under Argonautertoget III, 212.
- Phlegethon* En af Underverdenens floder VI, 265; 551.
- Phlegyas* Thessalerkonge; Apollo voldtog hans datter Coronis; Phlegyas hævnede sig

- ved at afbrænde Apollos tempel og blev styrtet i Tartarus. VI, 618.
- Phoebus* Tilnavn eller navn på Apollo, også som solgud I, 329. II, 115; 247; 319. III, 79; 99; 143; 161; 251; 275; 371; 434; 474; 637. IV, 6; 58; 376. V, 104. VI, 18; 35; 56; 69; 70; 77; 244; 343; 347; 628; 725. VII, 62; 241; 772. VIII, 336; 720. IX, 638. X, 536. XI, 794; 913. XII, 391; 406.
- Phoebussønnen* Aesculapius VII, 772.
- Phoenix* Græker II, 761.
- Pholoë* Slavinde hos Trojanerne V, 285.
- Pholus (1)* Kentaur, dræbt af Hercules VIII, 293.
- Pholus (2)* Trojaner XII, 341.
- Phorbas* Trojaner V, 842.
- Phorcus* Rutuler X, 328.
- Phorcys* Gammel havgud, søn af Pontos og Gaia V, 240; 825.
- Phrygere* Indbyggere i Phrygien, Trojanere I, 468. II, 68; 191; 343. V, 786. VII, 293. IX, 134; 599; 635. X, 255. XI, 145; 170; 403; 677. XII, 75.
- Phrygien* Landskab i det Nordvestlige Lilleasien, hvor også Troja ligger III, 6. X, 582; 702.
- Phrygisk* Adjektiv til Phrygien og Phrygere; ensbetydende med Trojansk I, 182; 381. II, 276; 580. III, 483; 545; 596. IV, 103; 140; 215. VI, 517; 785. VII, 139; 207; 358; 363; 430; 579. IX, 81; 617. X, 157. XI, 484; 769. XII, 97.
- den Phrygiske hyrde* Paris VII, 363.
- den Phrygiske Moder* Cybele VII, 139.
- Phthia* Achilles' hjemby eller hjemegn i det sydlige Thessalien I, 284.
- Phthioterer* Achilles XII, 352.
- Picus (1)* Søn af Saturnus, fader til Faunus; nærmere om hans forvandling i Ovids Forvandlinger, XIV, 308 ff. VII, 48; 171.
- Picus (2)* Konge i Alba Longa VII, 188.
- Pilumnus* Bedstefader eller tipoldefader til Turnus IX, 3. X, 76; 618. XII, 83.
- Pinariaslægten* Se Potitius VIII, 270.
- Pirithous* Søn af Juppiter og Lapitherdronningen Dia; hans stedfader var Ixion; han forsøgte sammen med Theseus at røve Proserpina VI, 393 (Ixioniden); 601.
- Pisa* Etruskisk by i Toscana, grundlagt af Grækere fra Elis og kaldt Pisa, fordi der ved Olympia findes en lokalitet af samme navn X, 179.
- Plemmyrium* Forbjerg syd for Ortygia III, 693.
- Plejader* 7 døtre af Atlas og Pleione, hvoriblandt Maja VIII, 138.
- Po* Italiens største flod IX, 680.
- Podalirius* Trojaner XII, 304.
- Polites* En af Priamus' sønner II, 526. V, 564.
- Pollux* En af Dioscurerne, tvillingebroder til Castor; deres forældre var Zeus og Leda; Castor blev dræbt og Pollux ville følge ham, men kunne ikke, da han var udødelig; de opnåede da af Juppiter at måtte afløse hinanden i Dødsriget VI, 120.
- Polyboetes* Trojaner faldet ved Troja VI, 484.
- Polydorus* Priamus' søn III, 45; 49; 62.
- Polymestor* Konge i Thrakien, gift med Priamus' datter Ilione; III, 53.
- Polyphemus* Kyklop III, 617; 641; 655.
- Pometia* By sydøst for Rom (ikke det nuv. Pomezia) VI, 774.
- Pompeius* Gnaeus Pompeius Magnus, Julius Caesars modstander i borgerkrigen, nævnes ikke med navn i Aeneiden VI, 831 (hans svigersøn, som står beredt med tropper fra østen).
- Populonia* Etruskisk kystby i Toscana X, 172.
- Porsenna* Lars Porsenna, konge af Etruskerbyen Clusium, det nuv. Chiusi VIII, 646.
- Portunus* Romersk havgud, 'Thavnbringeren' V, 241.
- Potitius* Gens Potitia var en Romersk patricierslægt, som af Hercules fik til opgave at vogte hans helligsted på Palatium; slægten uddøde hurtigt, hvorpå Pinariaslægten overtog hvervet og opførte Ara Maxima (det Store Alter) VIII, 269; 281.
- Praeneste* By øst for Rom, nu Palestrina VII, 678; 682. VIII, 562.
- Priamus (1)* Konge af Troja; for hans genealogi se under Ilus I, 458; 461; 487;

- 654; 750. II, 22; 56; 146; 191; 403; 437; 454; 457; 469; 484; 501; 506; 518; 526; 533; 541; 554; 581; 662; 760. III, 1; 49; 295; 321; 345. IV, 343. V, 297; 645. VI, 485; 494; 509. VII, 246; 251. VIII, 157; 379. IX, 284; 742. XI, 259. XII, 545.
- Priamus* (2) Sønneson af kong Priamus V, 563.
- Priamusdatter* Polyxena, som blev slået på Achilles' grav III, 321.
- prinsen på Ida* Ganymedes V, 252.
- Privernum* Volskerby i Latium, nu Priverno XI, 539.
- Privernus* Rutuler IX, 576.
- Pristis* Mnestheus' skib i kapsejladsen V, 117; 154; 156; 187; 218.
- Procas* Konge i Alba Longa VI, 767.
- Prochyta* Bjerghalvø syd for Cumae, nu Monte di Procida IX, 715.
- Procris* Datter af kong Erechtheus i Athen; hendes jalousi forvoldte hendes død, (se Ovids Forvandlinger, VII, 611 ff.) VI, 445.
- Promolus* Trojaner IX, 574.
- Proserpina* Underverdenens dronning IV, 698. VI, 138 (dødsrigets Juno); 142; 251; 402; 637 (Gudinden).
- Proteus* Havgud. Proteus' Søjler vil sige Ægypten og udtrykket er dannet efter Hercules' Søjler, der betegner strædet ved Gibraltar XI, 262.
- Prytanis* Trojaner IX, 767.
- Punere* Den Latinske betegnelse for de Karthaginiensiske Fønikere I, 302; 442; 567; 661. IV, 48; 321. VI, 858. XII, 4. Se også Tyrere.
- Punisk* Adjektiv til Punere I, 338. IV, 133.
- Pygmalion* Didos broder, konge i Tyrus I, 347; 348; 364. IV, 325.
- Pyracmon* 'Ildessemand', en af Kykloperne i Vulcanus' smedie VIII, 425.
- Pyrgi, Gammel Pyrgi* Etruskisk kystby i Lazio X, 184.
- Pyrgo* Trojanerinde V, 645.
- Pyrrihus* Søn af Achilles, også kaldt Neoptolemus II, 262; 470; 491; 527; 529; 547; 549; 662. III, 296; 318; 469.
- Quercens* Rutuler IX, 684.
- Quirinus* Romulus' navn som guddom I, 292. VI, 859. VII, 187; 612.
- Quiriter* Oprindelig (?) indbyggerne i den Sabinske by Cures, senere betegnelse for Romerske borgere, særlig i kollektiv tiltale VII, 710.
- Rapo* Etrusker X, 748.
- Remulus* (1) Konge i Tibur IX, 360; 362.
- Remulus* (2) Rutuler, også kaldt Numanus IX, 593; 633.
- Remulus* (3) Rutuler XI, 636; 637.
- Remus* (1) Tvillingebroder til Romulus, som dræbte ham, da han sprang over den plovfure, som markerede Romulus' Roms bygrænse; Vergil ser deri et forvarsel om de store borger- og broderkrige, som først Augustus bilægger I, 293.
- Remus* (2) Rutuler IX, 329.
- Rhadamanthus* Søn af Juppiter og Europa, konge på Kreta, dommer i Underverdenen VI, 566.
- Rhamnes* Rutuler IX, 324; 359; 452; 458.
- Rhea* Latinerpræstinde, moder med Hercules til Aventinus VII, 659.
- Rhesus* Thrakisk konge, der kom Troja til hjælp i krigen; det var spået, at hans hjælp ville blive forgæves, dersom hans heste ikke fik græsset ved Troja; om dette er sluttet fra Vergil eller et sagn, der er hans kilde, er uvist I, 469.
- Rhinen* VIII, 727.
- Rhipeus* Trojaner II, 339; 426.
- Rhoeteum* Forbjerg ved Troja III, 108. VI, 505
- Rhoeteierinden* Fra Rhoeteum V, 647.
- Rhoeteus* Rutuler X, 399; 402.
- Rhoetus* (1) Rutuler IX, 344; 345; 349.
- Rhoetus* (2) Marser, Anchemolus' fader, Marrubiernes konge X, 388.
- Rom, Roma* Rom I, 7; 282. IV, 275. V, 600. VI, 781; 857; 870. VII, 602; 709. VIII, 313; 635.
- Romere* I, 33; 235; 277. V, 123. VI, 789; 851. VIII, 338; 626. X, 13. XII, 166; 168; 827.
- Romersk* IV, 234. VI, 810; 875. VIII, 99. IX, 449
- den Romerske drot, der skal bygge byen med love* Numa, Romulus' efterfølger, VI, 810.
- Romulus* Roms grundlægger, søn af Mars

- og Ilia, tvillingebroder til Remus I, 275.
VI, 778; 876. VII, 709. VIII, 342; 631
(tvillingedrenge); 637; 654.
- Roseasletten* En del af Velinobækkenet syd
for Rieti VII, 712.
- Rufræ* By i Campanien VII, 739.
- Rutulere* Folk i Latium med Ardea som
hovedstad; Aeneas' mest hårdnakkede
modstandere under Turnus I, 266.
VII, 318; 409; 472; 475; 795; 798. VIII,
381; 493. IX, 65; 113; 123; 129; 161;
188; 236; 363; 427; 442; 451; 493; 517;
518; 635; 683; 728. X, 20; 84; 108; 111;
118; 245; 267; 335; 391; 404; 445; 473;
509; 678. XI, 88; 162; 317; 464; 530;
629; 869. XII, 40; 78; 116; 216; 229;
257; 321; 462; 502; 505; 597; 693; 704;
758; 915; 928.
- Rutulisk* Adjektiv til Rutulere VIII, 474.
- Rygtet* Fama, rygtets gudinde IV, 173;
174; 203; 298. VII, 392. VIII, 554.
IX, 473. XI, 139; 141.
- Rædsel* Dæmon i Mars' følge IX, 719.
XII, 335.
- rødsribet toga* En lidt kortere form for toga
forsynet med vandrette purpurstriber;
magttegn for Romerske konger og
consuler VII, 187; 612 (sribede toga);
XI, 334 (kåben med bræmmer).
- Saba* Det lykkelige Arabien, Yemen I,
417.
- Sabinere* Beboere af Sabinerbjergene nord
for Rom vest for Tiberen op i Abruzzerne
VII, 665; 706; 709.
- Sabinerinderne* De Sabinske piger, som
Romulus røvede ved en fest, som
Sabinerne var indbudt til, for at skaffe sin
nygrundede by kvinder VIII, 636.
- Sabinus* Sabinernes stamfader VII, 178.
- Sabæere* Det største af de Sydarabiske folk i
oldtiden VIII, 706.
- Saces* Latiner XII, 650.
- Sacranere* Allierede med Turnus VII, 795.
- Sacrator* Etrusker X, 747.
- Sagaris (1)* Slave hos Trojanerne V, 263.
- Sagaris (2)* Trojaner IX, 575.
- Salamis* Ø i den Saroniske bugt syd for
Athen VIII, 158.
- Saliertyloten* Præsteskab for Mars; det
deltog i Ara Maxima-festen, fordi
Hercules også opfattedes som en krigsgud;
de bar de hellige skjolde (se VII, 188) og
deltog i Lupercaliefesten VIII, 285; 663.
- Salius (1)* Arkader V, 297; 320; 335; 336;
340; 347; 351
- Salius (2)* Rutuler X, 753.
- Sallentums mark* Den Sallentinske halvø,
den Italienske støvles spore III, 400.
- Salmonæus* Konge i Olympia i Elis VI,
585.
- Same* En af de Joniske øer i Adriaterhavet
III, 271.
- sammenligninger* Episke (eller Homeriske)
sammenligninger, hvor det, der
sammenlignes med, er skildret med
selvstændig detaljerigdom I, 148 ff.; 314
ff.; 397 ff.; 430 ff.; 498 ff.; 592 ff. II, 223
ff.; 304 ff.; 355 ff.; 379 ff.; 416 ff.; 470 ff.;
515 ff.; 626 ff. III, 679 ff. IV, 69 ff.;
143 ff.; 254 ff.; 301 ff.; 402 ff.; 441 ff.; 469
ff. V, 88 f.; 213 ff.; 273 ff.; 439 f.; 448 f.;
458 ff.; 527 f.; 596 f. VI, 205 ff.; 270 ff.;
309 ff.; 453 ff.; 470 ff.; 702; 707 ff.; 784 ff.
VII, 378 ff.; 462 ff.; 528 ff.; 596 ff.; 674
ff.; 699 ff.; 704 ff.; 718 ff. VIII, 22 ff.;
243 ff.; 391 ff.; 408 ff.; 589 ff.; 622 f.; 691
f. IX, 29 ff.; 59 ff.; 339 ff.; 435 ff.; 551
ff.; 668; 679 ff.; 730; 792 ff. X, 97; 136
ff.; 264 ff.; 272 ff.; 356 ff.; 405 ff.; 454 ff.;
565 ff.; 641 f.; 693 ff.; 707 ff.; 723 763 ff.;
803 ff. XII, 68 ff.; 466 ff.; 492 ff.; 624
ff.; 659 ff.; 721 ff.; 751 ff.; 809 ff. XII, 4
ff.; 67 ff.; 103 ff.; 331 ff.; 365 ff.; 451 ff.;
473 ff.; 521 ff.; 587 ff.; 684 ff.; 701 ff.; 715
ff.; 749 ff.; 856 ff.; 907 ff.
- Samnitere* Italisk folk i de sydlige Abruzzer
VII, 729.
- Samos (1)* Ø i Ægæerhavet, berømt for sit
tempel for Hera (Juno) I, 16.
- Samos (2)* Det Thrakiske Samos,
Samothrake VII, 208.
- Samothrake* Ø ud for den Thrakiske kyst
ikke langt fra Troja VII, 208.
- Sarnus* Flod i Campanien, nu Sarno VII,
738.
- Sarpedon* Søn af Juppiter, Lykierfyrste på
Trojas side i krigen I, 99. IX, 696. X,
125, 470.
- Sarrastere* Folkestamme i Sarnodalen i
Campanien VII, 737.

- Saticula* Bjergby i Samniterlandet VII, 729.
- Satura* Flod i Latium, nu Astura VII, 801.
- Saturnia* (1) Juno, datter af Saturnus (gr. Kronos) se Juno
- Saturnia* (2) Ruinby på Capitolium VIII, 358.
- Saturnus* Gammel Italisk landbrugsgud ('Såeren'), identificeret med den Kronos, Jupiters fader, som blev stødt fra tronen af sin søn og skjulte sig i Latium. Under Saturnus' herredømme rædede guldalderen I, 569. V, 799. VI, 793. VII, 48; 49; 136 f. (den ældste af alle Guder); 180; 202; 204. VIII, 319; 329; 357. IX, 745. XI, 252. XII, 807; 830.
- Scaiske Port* Trojas berømteste port II, 613. III, 351.
- Scipiosønnerne* Publius Cornelius Scipio Africanus Maior, der besejrede Hannibal i den anden Puniske krig (205–202 f. Kr.) og Publius Cornelius Scipio Africanus Minor, der ødelagde Karthago (146 f. Kr.) og indtog Numantia i Spanien (133 f. Kr.) VI, 842.
- Scylaceum* By på Østkysten af Calabrien, nu Squillace III, 553.
- Scylla* (1) Datter af Crataeis, af Circe forvandlet til et frygteligt uhyre på Italiens kyst ved Messinastrædet, med glubske hunde om livet, der snapper forbifarende søfolk (se Ovids Forvandlinger XIII, 730 ff.) I, 200. III, 420; 424; 431; 684. VI, 286 (om lignende uhyrer i underverdenen). VII, 302.
- Scylla* (2) Cloanthus' skib ved kapsejladsen V, 123; 167.
- Scyriske* Adjektiv til Scyros (Skyros), hvor Achilles' søn, Pyrrhus/Neoptolemus var konge II, 477.
- Sebethusfloden* Flod nær Napoli VII, 735.
- Sejersgudinden* Victoria XI, 436.
- Selinus* By på sydkysten af Sicilien (Selinunte), af Vergil kaldet Kransenes by, fordi der vokser den vilde selleri, som brugtes til sejrskranse ved mange Græske sportslege III, 705.
- Senatet* De ældstes råd VII, 174. VIII, 105; 679. XI, 380.
- Serestus* Trojaner I, 611. IV, 288. V, 487. IX, 171; 778. X, 541. XII, 549; 561.
- Sergestus* Trojaner I, 510. IV, 288. V, 121; 183; 185; 202; 220; 270; 282. XII, 561.
- Sergierættten* Gens Sergia, Romersk patricisk adelsslægt V, 121.
- Serranus* (1) En Atilius Serranus skal ifølge anekdoten være blevet hentet til consulatet af Senatets udsendinge direkte fra såningen på sin mark VI, 844.
- Serranus* (2) Rutuler IX, 335; 454.
- Severusmassivet* Gran Sasso d'Italia (?) VII, 713.
- Sibyllen* Apollos orakelpræstinde i Cumae III, 443; 452. V, 735. VI, 10; 44; 98; 157; 161; 176; 259; 372; 398; 415; 666; 752; 897.
- Sicanere* Indbyggere på Sicanien, d. v. s. Sicilien, eller folk fra Sicilien, der havde slået sig ned i Italien V, 293. VII, 796. VIII, 328. XI, 317.
- Sicanien* Sicilien III, 692.
- Sicanisk* Adjektiv til Sicanien V, 300.
- Sicilianere* Siculere V, 450.
- Sicilien* I, 34; 196; 201 (Kyklopernes fjelde); 549; 557. III, 410; 418; 554; 582. V, 24; 393; 702. VIII, 416.
- Siculere* Sicilianere V, 529.
- Sidon* By i Fønikien, moderstad til Tyrus I, 446; 613; 619; 670. IV, 544; 682. VI, 450. IX, 266. XI, 73.
- Sidonere* Folk fra Sidon, Karthagere eller Punere I, 678.
- Sidonisk* Adjektiv til Sidon IV, 75; 137. V, 571.
- Sigeum* Forbjerg på Trojas kyst II, 312. VII, 294.
- Sila* Bjergmassiv i Calabrien mellem Cosenza og Catanzaro, nu la Sila XII, 715.
- Silvanus* Italisk gud VIII, 601.
- Silvia* Datter af Tyrrhus VII, 487; 503.
- Silvius* Søn af Aeneas og Lavinia, Julius' efterfølger VI, 763.
- Silvius Aeneas* Konge i Alba Longa VI, 768 f.
- Simois* Flod ved Troja I, 100; 618. III, 302. V, 262; 634; 803. VI, 88. X, 61.

- XI, 257.
- Sinon* Græker II, 79; 107; 195; 257; 329.
- Sirenerne* Vidunderligt syngende fugle med pigestemme og -hoved; forleder søfolk til at strande på deres skær V, 864.
- Sirius* Hundestjernen III, 141. X, 273.
- sistrum* En slags skralde, der i Ægypten benyttedes i Isiskulten VIII, 696.
- skjoldet fra himlen* Ancile, et skjold, som i kong Numas tid faldt ned fra himlen og betragtedes som pant på Romernes storhed; for at sikre det mod tyveri lod Numa lave 11 tro kopier. Vergil udstyrer også kong Picus (1) med et sådant skjold VII, 188. VIII, 664 f.
- Skæbnen* Det princip, der sikrer, at det, der skal ske, sker I, 1; 17; 39; 262; 300; 546; II, 13; 34; 54; 79; 165; 653; 738. III, 376; 395; 444; 493; 716. IV, 110; 225; 275; 440; 519; 696. V, 625; 656; 707; 709; 725; 784; 798. VI, 12; 147; 449; 466; 713; 761; 869. VII, 115; 223; 239; 255; 313; 559; 584; 594. VIII, 12; 133; 398; 477; 512; 574. IX, 94; 134; 277; 643. X, 113; 419; 435; 501. XI, 287. XII, 41; 232; 610; 676; 794; 819.
- Solen* Solguden I, 568. IV, 607. VII, 11. XII, 114; 163 176.
- Soracte* Monte Soratte nord for Rom VII, 696. XI, 785.
- Sparta* By i Laconien på Peloponnes II, 577. III, 327. VII, 364. X, 92.
- Spartanerinde* Sparta var bl. a. kendt for at pigerne dér drev sport I, 315.
- Spio* Nereide V, 826.
- stav som Quirinus'* lituus, knastløs stav med krummet, undertiden spiralkrummet, ende som en hyrdestav; symbol for kongen som ypperstepræst og for augurerne; kristne biskoppers stave stammer derfra VII, 187.
- Steropes* 'Lynmand', en af Kykloperne i Vulcanus' smedie VIII, 425.
- Sthenelus (1)* Grækerkonge II, 261.
- Sthenelus (2)* Trojaner XII, 341.
- Sthenius* Rutuler X, 388.
- Strophaderne* To småøer i det sydlige Adriaterhav III, 209; 210.
- Strongyle* Stromboli i de Aeoliske øer VIII, 422 (Vulcania); 454.
- Strymon* Flod i Thrakien X, 264.
- Strymonisk* Adjektiv til Strymon X, 580.
- Strymonius* Arkader eller Trojaner X, 414.
- Stygisk* Adjektiv til Styx III, 215. IX, 104. X, 113.
- Styx* Underverdenens grænseflod, Underverdenen IV, 638. V, 854. VI, 134; 154; 323; 369; 374; 385; 391; 439. VIII, 296. XII, 91; 816.
- Sucro* Rutuler XII, 505.
- Sulmo* Allieret med Turnus fra Paelignernes land i Abruzzerne IX, 412. X, 518.
- Sybaris* Trojaner XII, 363.
- Sychaeus* Didos husbond, myrdet af Pygmalion I, 343; 349; 721. IV, 20; 458 (hendes fordums mand); 502; 552; 632. VI, 473.
- Symaethus* Flod på Sicilien, udmunder syd for Catania IX, 584.
- Syrter* To revlefylde havbugter nord for Afrikas kyst IV, 41. VI, 60. VII, 302. X, 678.
- søen Trivia spejler sig i* Nemisøen i Albanerbjergene VII, 515 f.
- Søvnguden* Somnus, den personificerede søvn, broder til Døden V, 838. VI, 278; 893 (Slummeren).
- Taburnus* Bjerg i Samnium, nu Monte Taburno vest for Benevento XII, 716.
- Tagus* Rutuler IX, 418.
- Tarchon* Anfører for de Etruskiske stridskræfter VIII, 505; 603. X, 149 (kongen); 153; 290; 298; 302. XI, 184; 449; 727; 729; 746; 757.
- Tarentum* by i Apulien, nu Taranto III, 551.
- Tarpeia* En af Camillas ledsagerinder XI, 656.
- den Tarpeiske skrænt/klippe* Capitoliums klippeside ud mod den nuv. Piazza della Consolazione VIII, 347; 652.
- Tarquiniernes* Tarquinius Priscus ('den Gamle'), Roms femte konge, og Tarquinius Superbus ('den Hovne'), Roms syvende og sidste konge VI, 817.
- Tarquinius* Tarquinius Superbus, Roms sidste konge, fordrevet af Brutus i 504 f. Kr.; søgte tilflugt hos Etruskerne, der under Porsenna belejrede Rom for at

- genindsætte ham VIII, 646.
- Tarquinius* Rutuler X, 550.
- Tartarus* Underverdenen, specielt den hårdeste straffefdeling IV, 243; 446. V, 733. VI, 135; 295; 395; 543; 551; 574; 578. VII, 325; 513. VIII, 296; 667. IX, 496. XII, 15; 205; 847.
- Tartarus' portvagt/vagt* Den trehovede helvedeshund, Cerberus VI, 395. VIII, 296.
- Tatius* Titus Tatius, konge i Cures over Sabinerne VIII, 638.
- Teanum* By i Campanien nord for Capua, Sidicinernes hovedby VII, 727.
- Tegea* By i Arkadien V, 299. VIII, 459.
- Teleboere* Se Telon VII, 735.
- Telon* Konge over Teleboerne, der fra det vestlige Acarnanien var udvandret til Capri og havde bragt sig til magten der; fader til Oebalus. VII, 735.
- Tenedos* Ø i det nordøstlige Ægæerhav II, 22; 203; 255.
- Tereus* Trojaner XI, 674.
- Tetrica* Bjerg i Gran Sasso-massivet i Abruzzerne i det nordligste Sabinerland VII, 713.
- Teucrere* Trojanere, således kaldt efter Teucer eller Teucrus, som var indvandret til landet om det senere Troja fra Kreta I, 89; 299; 304; 625; 626. II, 247; 252; 326; 366; 426; 571; 747. III, 52; 351. IV, 49; 397; 538. V, 6; 181; 293. VI, 54; 91. VII, 155; 285; 301; 344, 470; 547. VIII, 135; 155; 161; 513. IX, 33; 114; 226; 235; 248; 516; 636; 719; 778; 791; 805. X, 8; 45; 105; 260; 430; 512; 528; 684; 690; 866. XI, 116; 168; 175; 279; 321; 449; 691; 834. XII, 60; 78; 116; 166; 185; 562; 629; 642; 683; 738; 770; 812; 824.
- Teucer el. Teucrus* (1) Trojansk konge, indvandret fra Kreta I, 235. III, 107; 186. IV, 230. VI, 648.
- Teucer el. Teucrus* (2) Græker, søn af Telamon, border til Ajax; flygtede til Kypern for sin fader, fordi han ikke havde hævnnet Ajax' død I, 619.
- Teucrien* Trojas rige II, 26.
- Teuthras* Arkader X, 402.
- Teutoner* Germansk folkestamme fra Slesvig-Holsten, som sammen med Cimbrenne fra Himmerland i det sidste årti af 1. årh. f. Kr. invaderede Romerrigets naboer og Romerriget selv. Både de og Cimbrenne blev tilsidst besejret og tilintetgjort VII, 741.
- Thaemon* Lykier, søn af Sarpedon X, 126.
- Thalia* Havnymfe, formentlig Nereide V, 826.
- Thamyrus* Trojaner XII, 341.
- Thapsus' tange* Nær Syrakus på Sicilien III, 689.
- Thaumasdatteren* Iris IX, 4.
- Theano* Trojanerinde, moder til Mimas X, 703.
- Theben* Boeotiens hovedby IV, 470.
- Themillas* Trojaner IX, 576.
- Thermodon* Flod i det nordlige Lilleasien, nu Terme Çayi XI, 659.
- Theron* Rutuler X, 312.
- Thersilochus* (1) Trojaner faldet ved Troja VI, 483.
- Thersilochus* (2) Trojaner XII, 363.
- Theseus* Græsk helt, søn af Ægeus; nedlagde bl. a. Minotaurus og trængte sammen med sin ven Pirithous ned i Underverdenen for at bortføre Proserpina; til straf blev han tilbageholdt dernede VI, 123; 393; 618. VII, 766 (hans egen far).
- Thessander* Grækerkonge II, 261.
- Thetis* Nereide, Moder med Peleus til Achilles V, 825. VIII, 384 (Nereiden).
- Thoas* (1) Græker II, 262.
- Thoas* (2) Trojaner eller Arkader X, 415.
- Thrakere* Indbyggerne i Thrakien; hesterace fra Thrakien III, 13; 50. V, 436. IX, 49 (en hvidblisset Thraker). X, 350.
- Thrakien* Kystlandet nordvest for det Ægæiske hav I, 316. XI, 659; 858. XII, 334.
- Thrakisk* Adjektiv til Thrakien V, 312; 565. VI, 645. VII, 208.
- den Thrakiske præst* Orpheus VI, 645.
- det Thrakiske Samos* Samothrake VII, 208.
- Thronius* Trojaner X, 753.
- Thybris* (1) Uritalsk konge VIII, 330.
- Thybris* (2) Tiberen II, 781. V, 83. VIII, 64; 72; 331 (floden). X, 421.
- Thymber* Italiker, søn af Daucus X, 390;

394.
Thymbraeus (1) Tilnavn til Apollo III, 85.
Thymbraeus (2) Trojaner XII, 458.
Thymbris Trojaner X, 124.
Thymoetes (1) Trojaner II, 32.
Thymoetes (2) Trojaner X, 123. XII, 364.
thyrsus, thyrsusstav Stav omvunden med vinløv og uldbånd og med en piniekogle i spidsen; den brugtes af Maenaderne ved Bacchusfesterne VII, 390; 396 (stave hyllet i vinløv).
Tiberen Flod i Mellemitalien I, 13 III, 500 V, 797. VI, 87; 873. VII, 30; 151; 201; 242; 303; 431; 436; 662; 715; 797. VIII, 86; 204; 473; 539. IX, 70; 124 X, 199; 833 XI, 316 (Tuscernes flod); 393; 450. XII, 35. Se også: Albulæ, Thybris
Tiberinus Tiberens gud VIII, 31.
Tibur Det nuv. Tivoli øst for Rom VII, 630; 670. IX, 360
Tiburtere Beboerne i Tibur XI, 757.
Tiburtisk Adjektiv til Tibur VII, 670.
Tiburtus Tiburs navnehelt, efterkommer af Amphiaræus, konge i Argos (se under Eriphyle) VII, 671. XI, 518.
Tiger Massicus' skib X, 166.
tilflugtsstedet Asylum, mellem Capitoliums to toppe, hvortil Romulus gav fordrevne andetstedsfra ophold for at styrke sin magt VIII, 343.
Timævus Flod nord for Trieste, øst for Aquileia I, 244.
Timerne Horæ, de personificerede Timer III, 512.
Tiryns By i Argolis på Peloponnes; der var Eurystheus konge, som Hercules måtte udføre sine arbejder for VII, 661. VIII, 228.
Tisiphone En af Erinyerne VI, 555; 570. X, 761.
Titan Solen IV, 118.
Titaner Børn af Himlen (Uranus) og Jorden (Gæa) besejret og fortrængt af de Olympiske guder VI, 580. VIII, 136.
Tithonus Søn af Laomedon, elsket af og gift med Aurora, der fik ham gjort udødelig, men glemte at bede om evig ungdom for ham også; derfor ældedes han, så han skrumpede ind til en cikade; fader til Memnon IV, 585. VIII, 384. IX, 460.
Tityus Gigant, som Apollo dræbte VI, 595.
Tmarus (1) Bjergmassiv i Epirus V, 620.
Tmarus (2) Rutuler IX, 684.
de to sjæle, du ser i ens og strålende rustning Se Caesar (2) og Pompeius VI, 826.
Tolumnius Etrusker, formentlig Mezentius' efterfølger som leder af hans Etruskere XI, 429. XII, 258; 460.
tordenkile Juppiters våben og symbolet på hans magt; udsender torden og lynild I, 42 (Juppiters hærgende ild); 44 (lynet); 230 (lynild); 665 (lynild). II, 648 (lynet). IV, 25 (lyn); 209 (dine lyn), V, 691 (lynet). VI, 581 (lynet); 586 (lynild); 592 (sit våben). VII, 141 ff.; 772 (sit lyn). VIII, 427 ff. (lyn). IX, 495 (lynild). X, 567 (Juppiters kile). XII, 200 (lynild).
Torquatus Titus Manlius Imperiosus Torquatus, søn af Marcus Manlius Capitolinus (se Manlius) tre gange dictator og tre gange consul i det 4. årh. f. Kr., fik sit bageste tilnavn som ung efter at have nedlagt en goliath af en Galler i tvekamp og taget hans halsring (torques) som trofæ; han lod som consul sin søn henrette for insubordination: han havde indledt slag mod ordre – og forresten sejret. Torquatus fik derfor også tilnavnet Imperiosus, 'Befalingsstærk' VI, 824.
trefork Neptunus' våben og symbolet på hans magt. Også Nereus har en trefork I, 138; 145. II, 418 (Nereus' skummende trefork); 610.
Trekroppeskyggen Geryones, kæmpen, som Hercules overvandt i Spanien VI, 289.
Trinacrien Sicilien III, 384; 429; 440. V, 555.
Triton (1) Havgud, søn af Neptunus; optræder også i flertal i analogi med f. eks. Amoriner I, 144. V, 240; 824. VI, 173. X, 210.
Triton (2) Aulestes' skib X, 208.
Tritonia Pallas Athene, Minerva II, 171 XI, 483.
Trivia Diana/Hecate VI, 13. VII, 516; 779. XI, 857.

- Troere* Trojanere I, 129; 247; 562; 747.
 II, 4; 75; 325; 443; 445; 459; 485; 573.
 III, 42; 105; 306; 426. V, 265; 386; 607;
 613; 675; 687; 690; 804. VI, 56; 67.
 VII, 21; 144; 274; 318; 476; 578. VIII,
 117; 397; 587. IX, 39; 68; 113; 127; 149;
 180; 331; 509; 689; 692; 731; 734; 756;
 811. X, 22; 25; 77; 108; 262; 360; 609;
 617; 635; 895. XI, 134; 350; 620; 623;
 912. XII, 123; 137; 189; 280; 385; 626;
 704; 731; 744; 824.
- Troilus* Søn af Priamus I, 474.
- Troisk* Adjektiv til Troja I, 1; 19; 119;
 248; 286; 467; 550; 699. II, 63; 117;
 763. III, 65; 103; 280; 359; 596. V, 66;
 420; 592; 598; 744; 793. VI, 767; 840.
 VII, 364. VIII, 188; 545. X, 584. XI,
 161; 393; 779. Se også: Dardanisk,
 Phrygisk, Trojansk.
- Troja* By i det nordvestlige Lilleasien,
 erobret af Grækerne under Agamemnon
 fra Mykene i Argolis i den Trojanske krig,
 som hævn for prins Paris' bortførelse af
 den skønne Helene. Troja var en gang
 tidligere blevet erobret, nemlig af Hercules
 som straf for Laomedons troløshed, se
 under Neptunus I, 24; 95; 206; 238;
 375; 456; 472; 479; 483; 565; 574; 596;
 624; 647; 651; 679. II, 11; 34; 56; 60;
 71; 108; 160; 281; 290; 293; 324; 342;
 374; 461; 555; 580; 581; 603; 623; 625;
 637; 661; 746; 751; 778. III, 3; 10; 15;
 86; 149; 297; 322; 340; 349; 462; 476;
 497; 505; 595; 614. IV, 46; 111; 165;
 312; 313; 342; 537; 599; 648. V, 38; 63;
 190; 474; 555; 626; 633; 637; 725; 756.
 VI, 62; 68; 335; 403; 481; 502; 562; 650.
 VII, 121; 221; 233; 244; 295; 299; 322;
 422; 521; 723. VIII, 36; 182; 290; 399;
 470; 530. IX, 144; 203; 247; 547; 644;
 759. X, 27; 45; 75; 88; 110; 214; 378;
 469; 704. XI, 288; 585. XII, 723; 828.
 Se også Ilium og Pergama.
- Trojanere* Folk fra Troja I, 29; 38; 171;
 231; 511; 524; 556; 732. III, 335; 600.
 IV, 124; 162; 191; 349. V, 61; 417; 450;
 529; 643; 671. VI, 41; 52; 93; 125; 200;
 212. VII, 193; 260; 359; 617. VIII, 10;
 550. IX, 55; 78; 135; 168; 533. X, 158;
 348; 598. XI, 34; 92; 124; 131; 164; 384;
 421; 434; 592; 842; 872. XII, 11; 193;
 231; 456; 505; 803; 835; 861. Se også
 Dardanere, Phrygere, Teucrere
- Trojansk* Adjektiv til Troja V, 757. VII,
 756. XI, 597.
- tuba* Den Romerske hærtrompet,
 bestående af et kegleformet, ca. 1.2 m
 langt rør med lydkrave og mundstykke af
 horn eller ben VIII, 2. XI, 424.
- Tulla* En af Camillas ledsagerinder XI,
 656.
- Tullus* Tullus Hostilius, Roms tredje konge
 (672-641 f. Kr.) VI, 812. VIII, 644.
- Turnus* Rutulernes konge VII, 55; 344;
 366; 371; 398; 409 (Rutuler); 413; 421;
 434; 445; 475; 577; 596; 650; 724; 783.
 VIII, 1; 16; 493; 538; 614. IX, 3; 6; 28;
 47; 57; 73; 108; 115; 126; 269; 327; 369;
 462; 526; 535; 549; 559; 573; 574; 594;
 691; 736; 740; 749; 769; 789; 797; 805.
 X, 20; 75; 144; 151; 232; 240; 276; 308;
 439; 446; 453; 456; 462; 471; 478; 479;
 490; 500; 503; 514; 532; 562; 615; 624;
 629; 644; 657; 665; 677. XI, 91; 114;
 115; 123; 129; 173; 179; 217; 221; 222;
 337; 342; 363; 371; 376; 440; 459; 486;
 502; 507; 825; 896; 910. XII, 1; 9; 11;
 32; 38; 45; 56; 70; 74; 97; 139; 164; 183;
 219; 232; 243; 317; 325; 337; 353; 368;
 371; 378; 380; 383; 446; 466; 469; 495;
 502; 510; 512; 516; 525; 535; 538; 557;
 570; 597; 614; 625; 631; 645; 652; 653;
 665; 689; 697; 728; 735; 742; 758; 765;
 776; 799; 809; 814; 844; 861; 866; 867;
 872; 883; 889; 894; 913; 926; 943; 950.
- Tuscere* Etruskere VIII, 473; 649. X,
 148; 691. XI, 93; 316. XII, 290; 551.
- Tuscisk* Etruskisk IX, 521. X, 199.
 XI, 450.
- Tvedragten* Discordia, den personificerede
 splid I, 293. VI, 280. VIII, 702.
- Twillingeporte for Krig* Janustemplet ved
 Forum; det lukkedes, når der var fred; det
 skal være sket i alt fire gange, hvoraf tre
 under Augustus I, 293 (Janustemplet).
 VII, 607.
- twillingeslangerne* De hugorme som
 Cleopatra skulle benytte til sit selvmord
 VIII, 697.
- Tydeus* Fader til Diomedes I, 97. II,

164. VI, 479. X, 29.
Tydeussøn Diomedes II, 164.
Tydiden Diomedes I, 470. II, 197.
 VIII, 9. X, 581. XI, 226; 404.
Tyndarēus Konge i Sparta, fader til bl. a. Helena II, 568.
Typhóeus Kæmpemæssigt uhyre med hundrede slangegab; oprører mod Juppiter, der tilsidst besejrede det og begravede det under Aetna; Hercules havde vovet sig i kamp med det VIII, 298. IX, 716.
Tyrere Indbyggerne i Karthago, jvf. Tyrus I, 20; 388; 423; 696; 732; 735; 747. Se også Punere.
Tyres Arkader X, 403.
Tyrisk Adjektiv til Tyrere, Karthagere I, 336; 707. IV, 104; 162; 622. X, 54.
Tyrrhenere Etruskere I, 67. VI, 697. VII, 43; 426; 662. VIII, 507; 526; 551; 555; 603. X, 71; 787; 898. XI, 171; 504; 517; 581; 686; 727; 733; 835. XII, 123.
Tyrrhenernes hav Det Tyrrhenske hav VI, 697.
Tyrrhenisk Adjektiv til Tyrrhenere VII, 209; 647. VIII, 458. XI, 171.
Tyrrhus Latinus' forvalter VII, 484; 485; 508; 532. IX, 27.
Tyrus Fønikisk by i det nuv. Libanon; derfra stammede Dido og hendes udvandrere til Karthago I, 12; 338; 340; 346; 568; 574. IV, 37; 43; 111; 224; 262; 670.
Ucalegon Trojaner II, 311.
Underverdenen III, 565. VI, 252. VIII, 667. Se også: Acheron, Dødsriget, Erebus, Tartarus, Styx
Ufens (1) Allieret med Turnus fra Aequernes land i Abruzzerne VII, 745. VIII, 6. X, 518. XII, 460; 641.
Ufens (2) Flod i Latium, nu Uffente, biflod til Amaseno VII, 801.
uldbånd Bånd eller bændler af uld, vittae, brugtes som tegn på, at bæreren var tabu, hjemfalden til eller beskyttet af guddommelige magter: offerdyr, præster, bønfoldende, parlamentærer og gifte koner II, 133; 155; 221. III, 370. IV, 459. V, 366. VI, 665. VII, 238. VIII, 128. X, 537.
Ulixes Grækernes snildeste helt ved Troja, Odysseus II, 7; 44; 90; 97; 104; 122 (Ithaceren); 128; 164; 262; 436; 762. III, 273; 613; 628; 690. VI, 529. IX, 602. XI, 262.
Umbro Marsisk krigerpræst, Turnus' allierede VII, 752. X, 543.
Valerus Etrusker X, 752.
Velia Lidt nord for Italiens tå ved det Tyrrhenske hav VI, 366.
Velinus Den i 272 f. Kr. tørlagte sø nord for Rieti 90 km nordøst for Rom; bassinet gennemstrømmes nu af floden Velino VII, 517.
Venilia Italisk Nymfe, moder til Turnus X, 76.
Venulus Fra Tibur (Tivoli), Latinernes udsending til Diomedes VIII, 9. XI, 242; 742; 747; 749.
Venus Kærlighedens gudinde, datter af Juppiter, moder til Aeneas I, 227; 314 (hans mor); 325; 335; 382; 411; 585 (din moder); 617; 663; 691. II, 590 (min moder); 787. III, 475. IV, 92; 105; 162; 365. V, 760; 779. VII, 321. VIII, 370; 523; 591; 608; 615 (Cytheras Gudinde); 699. IX, 134. X, 16; 132; 188; 332; 608; 760. XII, 52 (Gudinden); 412; 416; 787. Se også Cythera.
Vesper Aftenstjernen I, 374. VIII, 280 (Aftenstjernen).
Vesta Arnens – byens eller hjemmets – gudinde II, 296; 567. V, 744. IX, 260.
Vesterled Hesperien II, 781. VII, 601. VIII, 77. XI, 914.
Vesulus Bjerg i Ligurien X, 708.
Virbius (1) Hippolytus' navn efter genoplivelsen VII, 777.
Virbius (2) Søn af Hippolytus og Nymfen Aricia VII, 762.
Volcens Latiner IX, 370; 375; 420; 439; 451. X, 563.
Volskere Italisk folk bosat på den Pontinske slette og de tilgrænsende bjerge i syd og øst i det sydlige Latium VII, 803. IX, 505. XI, 167. XI, 432; 463; 498; 546; 800; 898.
Volturnus Flod i Campanien, nu Volturno VII, 729.

- Volusus* Volsker XI, 463.
Vrede Dæmon i Mars' følge XII, 336.
Vulcania Stromboli i de Aeoliske øer nord for Sicilien VIII, 422.
Vulcanus Ildens og smedekunstens gud, også kaldt Mulciber, søn af Juppiter, gift (og hanrej) med Venus VII, 680. VIII, 198; 372; 422; 440; 454 (Guden fra Lemnos); 535; 612 (min dygtige husbond); 627 (Ildguden); 709; 729 (Ildguden). IX, 148. X, 543 (Ildguden). XI, 439. XII, 739.
Væbengudinden Pallas Athene, Minerva II, 425.
Xanthus (1) Flod ved Troja; navnet betyder 'den blonde' I, 473. III, 350; 497. V, 634; 803; 807. VI, 88. X, 61.
Xanthus (2) Flod i Lykien IV, 143.
Zacynthus En af de Joniske øer i Adriaterhavet III, 270.
Zephyrus Vestenvinden I, 131. II, 417.
Ægyptere Under Cleopatra var Ægypterne Marcus Antonius' allierede i opgøret med Caesar Octavianus VIII, 687; 705.
den ældste af alle guder Saturnus VII, 136 f.
økser og risknipper fasces VI, 819. VII, 174.